

Ristinge Klint

Højsommerekskursion Tåsinge og Langeland 9. til 12 august 2018

Frokostpause ved Monnet

	Side
Indholdsfortegnelse:	1
Deltagerliste	2
Lenes dagbog	3 - 28
Torsdag den 9. august	3
Rejsedagen	3
Fredag den 10. august	4
Lokalitet 1 – Gulstav Østerskov og Keldsnor	5
Lokalitet 2a – Gulstav Mose	9
Lokalitet 2b – Gulstavvej 37-39	11
Lokalitet 3 – Fakkebjerg	12
Lokalitet 4 – Klise Nor	13
Lørdag den 11. august	16
Lokalitet 5 – Ristinge Klint	16
Lokalitet 6 – Piledybet	20
Lokalitet 7 – Rudkøbing	22
Lokalitet 8 – Siø	22
Søndag den 12. august	25
Lokalitet 9 – Monnet	25
Hjemrejse	28
Bilag:	
Kort over lokaliteter	29
Familieliste	31
Planteliste	32
Folder over Sydlangeland	41
Folder over Gulstav mose	44
Folder over Ristinge Klint	47
Folder over Monnet	49

Rapporten er skrevet og redigeret af Lene Køhler

Der er brugt billeder fra Birte, Erik, Marianne, Per og Lene

Deltagerliste:

	Navn	Postnr.		Navn	Postnr.
1	Peter Wind	8410 Rønde	25	Rigmor Martens	3300 Frederiksværk
2	Anette Møller	8800 Viborg	26	Vibeke Klausen	8600 Silkeborg
3	Anne Murmann Hansen	2200 København N	27	Annemarie Mogensen	7000 Fredericia
4	Marianne Helkjær	4800 Nykøbing F	28	Tage Mogensen	7000 Fredericia
5	Birte Uhre Pedersen	1429 København K	29	Mogens Kjær Poulsen	6682 Hovborg
6	Bente Lambertsen	5492 Vissenbjerg	30	Knud Mørk Hansen	2620 Albertslund
7	Inge-Lise Krylbo	2860 Søborg		Enkeltværelse	
8	Gunnvá Gotved Jacobsen	2200 København N	31	Sigrid Nielsen	
9	Kirsten Nielsen	4850 Stubbekøbing	32	Jytte Leopold	5500 Middelfart
10	Erik Skov Nielsen	4850 Stubbekøbing	33	Grith Styrck Carlsen	1415 København K
11	Lene Køhler	2650 Hvidovre	34	Nanna Stæhr	3500 Værløse
12	Tove Skands	2600 Glostrup	35	Ole Birger Lyshede	2850 Nærum
13	Anette Andersen	4070 Kirke Hyllinge	36	Tove Julie Baadsgaard	2620 Albertslund
14	John Mortensen	4070 Kirke Hyllinge	37	Ruth Nielsen	2830 Virum
15	Anne-Marie Bürger	2620 Albertslund	38	Merete Johannsen	8300 Odder
16	Elsebeth Bindslev	2620 Albertslund	39	Per Hartvig	3520 Farum
17	Minna Møller	4050 Skibby	40	Erik Thomsen	2830 Virum
18	Ellen Wilhjelm	8400 Esbjerg	41	Kirsten Olesen	2200 København N
19	Allan Christensen	3500 Værløse	42	Jens Clausen	2980 Kokkedal
20	Claus Barholm- Hansen	3500 Værløse	43	Mogens Allan Thornberg	2800 Lyngby
21	Henriette Hansen	4654 Faxe Ladeplads	44	Arne Krogh Clausen	6700 Esbjerg
22	Leif Skibssted	4654 Faxe Ladeplads	45	Bente Ackermann	3500 Værløse
23	Anje Kolmos	4600 Køge	46	Hans Hinke	4140 Borup
24	Janni Rytsel	2720 Vanløse	47	Ida Hellborn	2820 Gentofte
	Vipperød Trafik		48	Lisbeth Emsholm	5900 Rudkøbing
49	Dorrit Tempelvej	4390 Vipperød			
50	Jan Jensen	4390 Vipperød			
	Lokale deltagere			Lokale deltagere	
51	Ida Bjerger Laursen	5320 Agedrup	55	Bo Melander	4200 Slagelse
52	Leif Wegge Laursen	5320 Agedrup	56	Carsten Hunding	5700 Rudkøbing
53	Henry Nielsen	5953 Tranekær	57	Helle Judith Thomasen.	5700 Rudkøbing
54	Ian Heilmann		58	Henrik Tranberg	5230 Odense

Deltagerne på turen

Torsdag den 9. august

Vi var en gruppe, der blev hentet af Vipperød bus i Ingerslevgade. Der holdt rigtig mange busser derinde. Da den sidste deltager var kommet, kørte vi af sted mod Ølby. Her kom der fire nye deltagere med, men der var stadig megen plads i bussen. Nu blev kursen sat mod Odense, hvor der blev samlet fem mere op ved stationen. Nu skulle vi bare ned til Tåsinge, hvor vi blev indlogeret på Hotel Troense. Her blev vi mødt med resten, som selv var kørt. Vi fik nogle fine værelser. Mange havde en lille terrasse udenfor værelset. Her kunne vi nyde "fritiden", hvis der blev en sådan.

Vores aftensmad

Aftensmaden var kl. 18, hvor vi sad ved lange borde. Der var ikke en god akustik i rummet. Der var svært, når vi alle ville snakke med nye og gamle venner. Vi fik en meget lækker middag. Bagefter var vi flere grupper, der lige skulle ud og røre benene, efter vi havde siddet så meget ned. Jeg gik sammen med Birte, Bente, Ruth, Ellen og Inge-Lise. Vi gik først en tur ned i havnen, og rundt mellem husene. Vi kom til et sted, hvor man kunne købe planter, broderier, bøger og m.m. Det var vi inde og kigge på. Derefter var det kun Bente, Birte og jeg der fortsatte.

Troense Hotel

Krydderurter til de sejlede

Plantago maritima
Sonchus palustris
Anthriscus sylvestris
Arctium lappa
Quercus robur
Aesculus hippocastanum
Sambucus nigra
Alnus glutinosa

Strand-Vejbred
 Kær-Svinemælk
 Vild Kørvel
 Glat Burre
 Stilk-Eg
 Hestekastanje
 Almindelig Hylde
 Rød-El

Argentina anserina
Achillea millefolium
Allium vineale
Rumex crispus
Tripleurospermum perforatum
Capsella bursa-pastoris
Glaux maritima
Juncus effusus

Gåsepotentil
 Almindelig Røllike
 Sand-Løg
 Kruset Skræppe
 Lugtløs Kamille
 Hyrdetaske
 Sandkryb
 Lyse-Siv

Strand Loppen

Rebslager plads

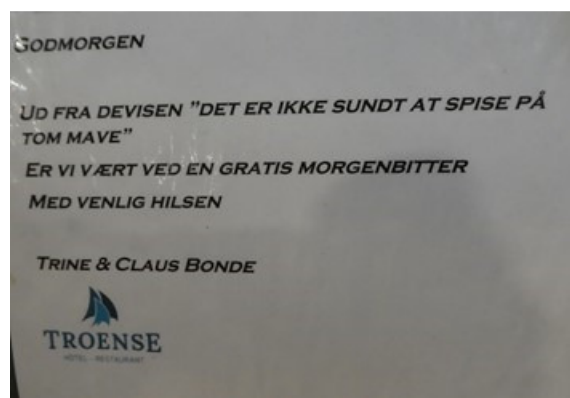

Birte og Bente i engen

Vi kom ned og gik langs med stranden og en strandeng. Her var der steder hvor fiskerne kunne ordne deres garn. Det begyndte at blæse meget kraftigt, og da der var lovet tordnevej, vendte vi om. Tilbage ved hotellet viste Erik billeder fra Montenegro. De var rigtig flotte. Nu begyndte det at lyne og tordne, så det var godt, vi var kommet indendørs. Det varede nu ikke så længe.

Fredag den 10. august

Vi kom over til et meget lækkert morgenbord, alt var stillet parat. Ved et bord stod der alt det vi skulle bruge til vores frokostpakker, papir, poser og småkager til te/kaffen. Der var også stillet flasker op med forskellige morgendramme. På skiltet ved siden af stod "Man må ikke spise på en tom mave". Der var kendte mærker, men også spændende hjemmelavede dramme.

Værsgo, tag en dram

Nu blev bussen fyldt helt op. Vi kørte over til Langeland og ned til sydspidsen.

Lokalitet 1 – Gulstav Østerskov, Dovnsklint og Keldsnor

Da vi kom ud af bussen, så vi flere gammel kendinge, som også var mødt op. Det var alle de "lokale". Det var rigtig hyggeligt. Det blæste en hel del, og der var en flot himmel og skum på bølgerne. Vi gik først lidt igennem skoven, indtil vi kom til en sti, hvor vi kunne komme ned på stranden. Vi gik et lille stykke tilbage og så en varietet af Bittersød Natskygge, Strand-Natskygge. Her var der en pragtfuld udsigt til Dovnsklint.

Dovnsklint

March hen ad strandvolden

Dovnsklint er Langelands sydligste spids. Den er dannet af en 16 m høj hatformet bakke, hvoraf havet har eroderet halvdelen bort. Materialet er bl.a. aflejret som strandvolde længere mod NØ for Keldsnor. Området blev fredet i 1961. Om efteråret passeres Dovnsklint af store fugletræk. Fisk går tæt på ind under land, hvorfor området er meget søgt af lystfiskere.

*Rubus vestitus**Crataegus laevigata**Achillea millefolium**Convolvulus arvensis**Medicago sativa**Galium verum*

Rundbladet Brombær

Almindelig Hvidtjørn

Almindelig Røllike

Ager-Snerle

Foder-Lucerne

Gul Snerre

Solanum dulcamara var. *maritima* Strand-Natskygge*Populus tremula**Artemisia vulgaris**Crambe maritima**Schoenoplectus maritimus*

Bævreasp

Grå-Bynke

Strandkål

Strand-Kogleaks

Linaria vulgaris
Atriplex prostrata
Plantago maritima
Potamogeton pectinatus
Plantago coronopus
Plantago lanceolata

Almindelig Torskemund
 Spyd-Mælde
 Strand-Vejbred
 Børstebladet Vandaks
 Fliget Vejbred
 Lancet-Vejbred

Hvad mon de finder

Geranium robertianum Stinkende Storckenæb

Derefter gik vi ud af en stenet strandvold, indtil vi kom forbi et hegn. Nu så vi flere spændende arter. Her var så flot. Men der var store sorte tunge skyer over vandet. Så åbnede sluserne sig, det var næsten umuligt at iføre sig sit regnslag i blæsten. Det var kæmpe dråber. Det var svært at gå imod blæsten hen til skoven. Efter ca. 10 min var det holdt op med at regne.

Knautia arvensis
Lepidium latifolium
Arenaria serpyllifolia
Beta maritima
Cakile maritima
Suaeda maritima
Chenopodium glaucum
Chenopodium rubrum
Ononis spinosa ssp. *spinosa*
Salsola kali
Anthriscus sylvestris

Blåhat
 Strand-Karse
 Almindelig Markarve
 Strand-Bede
 Strandsennep
 Strandgåsefod
 Blågrøn Gåsefod
 Rød Gåsefod
 Mark-Krageklo
 Sodaurt
 Vild Kørvel

Bassia hirsuta Tangurt

Regn og blæst

De leder stadig

<i>Salicornia europaea</i>	Salturt (Kveller)
<i>Acer campestre</i>	Navr
<i>Arum alpinum</i>	Dansk Arum
<i>Fagus sylvatica</i>	Bøg
<i>Brachypodium sylvaticum</i>	Skov-Stilkaks
<i>Malus x domestica</i>	Sød Æble
<i>Dryopteris filix-mas</i>	Almindelig Mangeløv
<i>Poa nemoralis</i>	Lund-Rapgræs
<i>Hieracium sect.</i>	Bredbladet Høgeurt
<i>Heracleum sphondylium ssp. sphondylium</i>	Almindelig Bjørneklo

Nu var gruppen delt i to. De der var gået tilbage, og resten, der var blevet ude på strandvolden. Vi ventede i begyndelsen på de andre, mens vi nød at solen tittede frem igen. Derefter fortsatte vi gennem skoven og kom op på en bakke – Bruns Banke. Her kunne vi se over på den strandvold, vi havde gået på. Vi så at der stadig var flere der gik derovre. Vi sad og nød udsigten på bakketoppe, men var dog krøbet lidt i læ for vinden. Der var noget gult neden for bakken. Erik gik derned og kom op og fortalte, at det var Strand-Loppeurt.

Solen nydes på Bruns Banke

<i>Rubus radula</i>	Ru Brombær
<i>Cornus sanguinea</i>	Rød Kornel
<i>Phleum pratense</i>	Eng-Rottehale
<i>Sambucus nigra</i>	Almindelig Hyld
<i>Equisetum arvense</i>	Ager-Padderok
<i>Lotus tenuis</i>	Smalbladet Kællingetand
<i>Agrostis stolonifera</i>	Kryb-Hvene
<i>Argentina anserina</i>	Gåsepotentil
<i>Corylus avellana</i>	Hassel
<i>Leontodon autumnalis</i>	Høst-Borst
<i>Trifolium pratense</i>	Rød-Kløver
<i>Centaurea jacea</i>	Almindelig Knopurt
<i>Centaurea scabiosa</i>	Stor Knopurt
<i>Cirsium vulgare</i>	Horse-Tidsel

Derefter var vi nogle stykker, der også lige skulle ned og kigge. Hernede græssede der både køer og heste. Især hestene var meget nærgående, den ene bed Anne-Marie. Men så fik den en over næsen. Nu opdagede vi, at resten af gruppen var forsvundet fra bakken. Da jeg kom op, kunne jeg ikke finde min rygsæk. Mens

jeg ledte, kom Erik tilbage og sagde, at en fra holdet havde taget den med. De vidste ikke vi var fem, der var gået ned til indsøen –Keldsnor. Jeg fik min taske, da vi var kommet ned til Naturcenteret. Her var der megen information om Exmoor ponyerne på Langeland.

Lycopus europaeus
Phragmites australis
Mentha aquatica
Tilia cordata
Juncus effusus
Carex otrubae
Lemna minor
Typha angustifolia
Typha latifolia

Sværtvæld
 Tagrør
 Vand-Mynte
 Småbladet Lind
 Lyse-Siv
 Sylt-Star
 Liden Andemad
 Smalbladet Dunhammer
 Bredbladet Dunhammer

Pulicaria dysenterica Strand-Loppeurt

Rigmor og de frække heste

Arctium lappa
Persicaria amphibia
Odontites verna ssp. *serotinus*
Plantago major ssp. *intermedia*
Senecio erucifolius
Lythrum salicaria
Trifolium fragiferum
Alisma plantago-aquatica
Galium mollugo
Sonchus arvensis
Sonchus palustris
Cochlearia danica
Populus nigra
Chenopodium album

Glat Burre
 Vand-Pileurt
 Høst-Rødtop
 Ager-Vejbred
 Smalfliget Brandbæger
 Kattehale
 Jordbær-Kløver
 Vejbred-Skeblad
 Hvid Snerre
 Ager-Svinemælk
 Kær-Svinemælk
 Dansk Kokleare
 Østrigsk Poppel
 Hvidmelet Gåsefod

Exmoor ponyen minder om fortidens vilde heste, som vi kender fra vores forfædres hulemalerier i Sydeuropa. Den har et stort kraftigt hoved, med små afrundede ører, og store, lidt udstående øjne, der næsten kan se horisonten rundt. Næseborene er smalle og kan lukkes, når dyret f. eks. skraber efter føde i sne. Kroppen er bred og muskuløs med kraftige ben. Vinterpelsen består af både uldhår og dækhår. Uldhårene isolerer som en kraftig sweater, mens dækhårene fungerer som vind- og regnjakke. Hårene vender således, at regn- og smeltevand nemt løber af dyret. Sommerpelsen er glat og kort. Exmoor-ponyen er mørkebrun, benene er sorte og der er lyse aftegninger om mule og øjne. Ponyerne holder

meget af de friske skud fra tagrør, og er derved medvirkende til at skabe den "sjazone" mellem vandflade og eng, som er livsvigtig for forskellige engfugle. Også padder nyder godt af det lave lune vand, hvor hestene græsser tagrør.

Anne-Marie tager en ridetur

Hippuris vulgaris Hestehale

Lycium barbarum

Carex distans

Spergularia salina

Sedum acre

Leymus arenarius

Hippophae rhamnoides

Glaux maritima

Solanum nigrum

Solanum dulcamara

Fallopia dumetorum

Chenopodium polyspermum

Primula vulgaris

Carex sylvatica

Deschampsia cespitosa

Phalaris arundinacea

Stachys sylvatica

Veronica catenata

Persicaria maculosa

Potamogeton polygonifolius

Artemisia maritima

Bukketorn

Fjernakset Star

Kødet Hindeknæ

Bidende Stenurt

Marehalm

Havtorn

Sandkryb

Sort Natskygge

Bittersød Natskygge

Vinge-Pileurt

Mangefrøet Gåsefod

Storblomstret Kodriver

Skov-Star

Mose-Bunke

Rørgræs

Skov-Galtetand

Vand-Ærenpris

Fersken-Pileurt

Aflangbladet Vandaks

Strand-Malurt

Nu fik vi igen en kort byge, men da vi kom hen til bussen, kunne vi sidde og nyde frokosten udenfor. Nogle sad i læ, andre var gået ned på stranden. Herfra kørte vi kun et kort stykke vej til næste lokalitet.

Lokalitet 2 – Gulstav Mose

Det var et fuglereservat med et fugletårn.

Gulstav Mose er et fuglereservat, der er 6,9 hektar. Det ejes af Fugleværnsfonden under Dansk Ornitologisk Forening. Der er ikke offentlig adgang til selve mosen.

Her måtte vi ikke gå ind på engen, men vi gik ned til en anden lille sø. Her blev der fundet rigtig mange spændende planter, men vi havde ikke så lang tid. Vi skulle videre til næste lokalitet.

*Argentina anserina**Vicia cracca**Odontites verna* ssp. *serotinus**Rumex crispus**Arum alpinum**Rubus vestitus**Mentha aquatica**Veronica catenata**Bidens tripartita*

Gåsepotentil

Muse-Vikke

Høst-Rødtop

Kruset Skræppe

Dansk Arum

Rundbladet Brombær

Vand-Mynte

Vand-Ærenpris

Fliget Brøndsel

Ved den lille sø

*Ranunculus sceleratus**Juncus bufonius**Potamogeton pectinatus**Potamogeton pusillus**Rumex conglomeratus**Plantago lanceolata**Populus X canescens**Glyceria declinata**Eupatorium cannabinum**Lycopus europaeus**Sagina procumbens**Juncus articulatus**Plantago major* ssp. *major**Schoenoplectus maritimus**Isolepis setacea**Iris pseudacorus**Equisetum arvense**Cladium mariscus**Berula erecta**Tripleurospermum perforatum**Veronica beccabunga**Matricaria discoidea**Alisma plantago-aquatica*

Tigger-Ranunkel

Tudse-Siv

Børstebledet Vandaks

Spinkel Vandaks

Nøgle-Skræppe

Lancet-Vejbred

Grå-Poppel

Tandet Sødgræs

Hjortetrøst

Sværtevæld

Almindelig Firling

Glanskapslet Siv

Glat Vejbred

Strand-Kogleaks

Børste-Kogleaks

Gul Iris

Ager-Padderok

Hvas Avneknippe

Sideskærm, Smalbladet Mærke

Lugtløs Kamille

Tykbladet Ærenpris

Skive-Kamille

Vejbred-Skeblad

Sparganium erectum Grenet Pindsvineknop *Myosotis laxa* ssp. *caespitosa* Sump-Forglemmigej

Carex hirta

Veronica serpyllifolia

Prunella vulgaris

Gnaphalium uliginosum

Epilobium hirsutum

Epilobium parviflorum

Glechoma hederacea

Humulus lupulus

Solanum dulcamara

Håret Star

Glat Ærenpris

Almindelig Brunelle

Sump-Evighedsblomst

Lådden Dueurt

Dunet Dueurt

Korsknap

Humle

Bittersød Natskygge

Chenopodium polyspermum Mangefrøet Gåsefod

Isolepis setacea Børste-Kogleaks

Alnus glutinosa

Galium mollugo

Sambucus nigra

Urtica dioica

Heracleum sphondylium ssp. *sphondylium*

Cirsium arvense

Aesculus hippocastanum

Achillea millefolium

Lotus corniculatus

Rød-El

Hvid Snerre

Almindelig Hylde

Stor Nælde

Almindelig Bjørneklo

Ager-Tidsel

Hestekastanje

Almindelig Røllike

Almindelig Kællingetand

På vejen gjorde vi holdt ved Gulstavvej 37-39. Her skulle vi lige ud og se Smalfliget Brandbæger.

Pulicaria dysenterica

Arctium lappa

Cirsium vulgare

Strand-Loppeurt

Glat Burre

Horse-Tidsel

Cichorium intybus

Cikorie

Phleum pratense

Eng-Rottehale

Arrhenatherum elatius

Draphavre

Senecio erucifolius Smalfliget Brandbæger

Er alle frugter hårede?

Marianne med motivet

Lokalitet 3 – Fakkebjerg

Det var en Hatbakke. Det var lunt, men det blæste stadig kraftigt. Helt oppe på bakken var det temmelig køligt pga. vinden. Men der var nogle skønne mirabeller, og sikke en udsigt der var deroppe fra.

De runde, fladtoppedede højdedrag – såkaldte hatbakker – er specielle for Langeland. De blev dannet under den sidste istid for ca. 15.000 år siden. Hatbakkerne ligger i flere kæder op over øen fra Gulstav og mod nord. I alt er der mere end 1.000 hatbakker på Langeland. Blandt de højeste er Fakkebjerg (37 m), Åbjerg (29 m) og Ørnebjerg (20 m). I klart vejr kan du fra toppen af Fakkebjerg se helt til Lolland, Ærø, Als og den nordtyske kyst. Dovns Klint og Gulstav Klint er hatbakker, som er blevet delvist "ædt" af havet.

Achillea millefolium

Almindelig Røllike

Convolvulus arvensis

Ager-Snerle

Crataegus monogyna

Engriflet Hvidtjørn

Ballota nigra ssp. *nigra*

Rød Tandbæger

På vej op på Fakkebjerg

Ildporesvamp på *Hippophae rhamnoides* Havtorn*Arrhenatherum elatius*

Draphavre

Rosa canina ssp. *canina*

Glat Hunde-Rose

Prunus cerasifera

Mirabel

Chaerophyllum sp.

Hulsvøb

<i>Tanacetum vulgare</i>	Rejnfan
<i>Rumex acetosa</i>	Almindelig Syre
<i>Centaurea jacea</i>	Almindelig Knopurt
<i>Centaurea scabiosa</i>	Stor Knopurt
<i>Dactylis glomerata</i>	Almindelig Hundegræs
<i>Ononis spinosa</i> ssp. <i>spinosa</i>	Mark-Krageklo
<i>Medicago sativa</i>	Foder-Lucerne
<i>Galium verum</i>	Gul Snerre
<i>Lotus corniculatus</i>	Almindelig Kællingetand
<i>Thymus pulegioides</i>	Bredbladet Timian
<i>Galium mollugo</i>	Hvid Snerre
<i>Daucus carota</i> ssp. <i>carota</i>	Vild Gulerod
<i>Pimpinella saxifraga</i>	Almindelig Pimpinelle
<i>Sorbus intermedia</i>	Selje-Røn
<i>Arum alpinum</i>	Dansk Arum
<i>Lycium barbarum</i>	Bukketorn
<i>Rosa rugosa</i>	Rynket Rose
<i>Carex spicata</i>	Spidskapslet Star
<i>Polygonum aviculare</i> ssp. <i>microspermum</i>	Liggende Vej-Pileurt
<i>Polygonum aviculare</i> ssp. <i>aviculare</i>	Almindelig Vej-Pileurt
<i>Sambucus nigra</i>	Almindelig Hyld
<i>Artemisia vulgaris</i>	Grå-Bynke
<i>Syringa vulgaris</i>	Syren

Udsigten oppe fra Fakkebjerg

Da vi kom ned til bussen, var der te og kaffe samt hjemmebagt kage, inden vi skulle videre til dagens sidste lokalitet.

Lokalitet 4 – Klise Nor

Klise Nor er et fredet område ved Ågab nord for Bagenkop på Sydlangeland. Noret er resterne af det store Magleby Nor, som afvandedes i 1853. I 2003 blev der udlagt et areal for vilde heste i området Klise Nor lige nord for Bagenkop i samarbejde med Naturstyrelsen Fyn. Her blev udsat 10 Exmoore-ponyer, som dels skulle sikre området en ny unik attraktion og dels skabe en større biodiversitet gennem græsning. I dag går der ca. 60 vilde heste rundt på et område, der er udvidet til Dovns Klint og Søgård.

Polygonum aviculare ssp. *aviculare*
Arctium lappa
Achillea millefolium
Rumex crispus
Lotus corniculatus

Almindelig Vej-Pileurt
 Glat Burre
 Almindelig Røllike
 Kruset Skræppe
 Almindelig Kællingetand

Exmoore-pony i *Chenopodium chenopodioides* Drue-Gåsefod

Tanacetum vulgare
Chenopodium rubrum
Lepidium latifolium
Atriplex prostrata
Salicornia europaea
Aster tripolium
Plantago major ssp. *major*
Plantago lanceolata
Schoenoplectus maritimus
Suaeda maritima
Trifolium fragiferum
Trifolium pratense
Ranunculus sardous
Angelica archangelica
Galeopsis tetrahit

Rejnfan
 Rød Gåsefod
 Strand-Karse
 Spyd-Mælde
 Salturt (Kveller)
 Strand-Asters
 Glat Vejbred
 Lancet-Vejbred
 Strand-Kogleaks
 Strandgåsefod
 Jordbær-Kløver
 Rød-Kløver
 Stivhåret Ranunkel
 Kvan
 Almindelig Hanekro

Odontites verna Mark-Rødtop

Oenanthe lachenalii Eng-Klaseskærm

Daucus carota ssp. *carota* Vild Gulerod

Her gik der Esmoor ponyer. Her fik vi 45 min, til at fornøje os i. Vi skulle først over en stente, derefter op ad et bakke drag, inden vi kom ned på strandengen. Her var også så flot. Der var megen snak, om vi så Rød-Gåsefod og/eller Drue-Gåsefod. Klokke 16 skulle vi igen køre tilbage til Tåsinge.

<i>Chenopodium polyspermum</i>	Mangefrøet Gåsefod
<i>Triglochin maritima</i>	Strand-Trehage
<i>Melilotus dentatus</i>	Strand-Stenkløver
<i>Potentilla reptans</i>	Krybende Potentil
<i>Cichorium intybus</i>	Cikorie
<i>Leontodon autumnalis</i>	Høst-Borst
<i>Galium mollugo</i>	Hvid Snerre
<i>Juncus bufonius</i>	Tudse-Siv
<i>Lycopus europaeus</i>	Sværtevæld
<i>Phragmites australis</i>	Tagrør
<i>Spergularia salina</i>	Kødet Hindeknæ
<i>Lotus tenuis</i>	Smalbladet Kællingetand
<i>Glaux maritima</i>	Sandkryb
<i>Rosa rugosa</i>	Rynket Rose
<i>Cirsium arvense</i>	Ager-Tidsel
<i>Sonchus arvensis</i>	Ager-Svinemælk
<i>Carex otrubae</i>	Sylt-Star

Da vi var fremme gik Bente og jeg ned til den lille butik, hvor vi købte nogle spændene øl, som var specielt fremstillet til butikken fra Refsvindinge Bryggeri. Derefter satte vi os og skrev lister. Her nød vi en mørk Ale. Vi nåede de to første lokaliteter, inden vi skulle spise.

Fredagens dejlige middag

Middagen var stegt laks med kartofler, forårsløg og Havtorn. Desserten var vanilje is med rabarbersaft. Efter middagen fik vi skrevet resten af listerne. Derefter gik Bente og jeg over og så nogle af Birtes billeder fra Island. Andre var inde og bestemme planter. Det var svært at nå det hele, man kan jo ikke være to steder på samme tid.

Ved plantebestemmelsen havde der været to store diskussioner.

1: om vi havde set Drue-Gåsefod, eller om det hele var Rød-Gåsefod.

2: og om det var Fliget Brandbæger vi havde set på flere lokaliteter. Nogle dage efter vi var kommet hjem, fik jeg en mail fra Per Hartvig, med følgende besked:

1) Drue-Gåsefod/Rød G.:

Vi var mange, som var usikre på, hvad det var for en af arterne vi fandt. Ved bestemmelsesarbejdet om aftenen syntes planterne at passe på Rød G. Konklusionen var dog, viser det sig, på et forkert grundlag, da det ikke var de rigtige blomster, vi kiggede på.

Alle de planter (fra flere lokaliteter), jeg tog med hjem til København, store som små, oprette eller krybende, røde eller grønne, viser sig nu at være Drue-Gåsefod, og jeg er ikke sikker på, om vi fandt Rød G. overhovedet.

2) Smalfliget Brandbæger cf.

Jeg tog materiale med hjem fra den sidste lokalitet, hvor vi så den i store mængder på en mark. De essentielle karakterer, frugternes behåring og de ydre kurvblade peger éntydigt på Smalfliget B.:

Smalfliget B.: Alle frugter hårede, 3-8 ydre kurvblade:

Eng-B.: Ydre frugter glatte, 1-3 ydre kurvblade.

Lørdag den 11. august

Denne morgen stod vi lidt senere op, da vi først skulle køre kl. 9. Det var den samme gode morgenmad, mad til frokosten og den fine dram. Det småregnede lidt da vi kørte, men det var heldigvis holdt op, da vi kom ud til dagens første lokalitet.

Lokalitet 5 – Ristinge Klint

Det stormede helt vildt, da vi stod ud af bussen. Man kunne kun have kasket på, hvis den var tøjret med en snor.

Den 30 meter høje Ristinge klint er dannet af lillebæltsgletsheren, der løb mod vest. Isen har brækket de permafrosne bundlag op i store flager og skubbet dem sammen på højkant som en bunke spillekort. Mindst syv serier med en vandret flage øverst kan følges i forløb mod vest hen over klinten. Her findes flere sjældne planter, laver og insekter, som har specialiseret sig til det særligt varme og tørre klima, der findes på denne sydvendte skrænt.

Ristinge Klint

Rubus radula
Crataegus laevigata
Lycium barbarum
Allium vineale
Convolvulus arvensis
Rumex acetosa
Artemisia campestris

Ru Brombær
 Almindelig Hvidtjørn
 Bukketorn
 Sand-Løg
 Ager-Snerle
 Almindelig Syre
 Mark-Bynke

Succisa pratensis
Plantago maritima
Equisetum arvense
Rosa rugosa

Djævelsbid
 Strand-Vejbred
 Ager-Padderok
 Rynket Rose

En hjælpende hånd

I gåsegang på klinten

Armeria maritima ssp. *maritima*
Galium verum
Rubus caesius
Carex arenaria
Cirsium arvense
Tanacetum vulgare
Campanula rotundifolia
Danthonia decumbens
Corynephorus canescens
Ligustrum vulgare
Achillea millefolium
Honckenya peploides
Daucus carota ssp. *carota*
Cakile maritima
Sonchus arvensis
Arrhenatherum elatius
Tussilago farfara

Strand-Engelskgræs
 Gul Snerre
 Korbær
 Sand-Star
 Ager-Tidsel
 Rejnfan
 Liden Klokke
 Tandbælg
 Sandskæg
 Liguster
 Almindelig Røllike
 Strandarve
 Vild Gulerod
 Strandsennep
 Ager-Svinemælk
 Draphavre
 Følfod

Her gik vi en pragtfuld tur langs med klinten og ud til Store Holm, hvor bussen ville vente. Selvom det i år havde været så varmt og tørt, var der alligevel flere spændende planter at finde.

Hvem mon har boet her

Hylotelephium telephium Sankthansurt

Bedeguargalle, galhveps, Rosenkonge

Plantago coronopus
Anthoxanthum odoratum
Bromus hordeaceus
Dactylis glomerata
Hieracium umbellatum
Prunus spinosa
Crambe maritima
Atriplex littoralis
Rumex crispus
Carex hirta
Cichorium intybus

Fliget Vejbred
 Vellugtende Gulaks
 Blød Hejre
 Almindelig Hundegræs
 Smalbladet Høgeurt
 Slåen
 Strandkål
 Strand-Mælde
 Kruset Skræppe
 Håret Star
 Cikorie

Melampyrum arvense Ager-Kohvede

Anne-Marie ved Ager-Kohveden

Sol og vind skiftede hele tiden. Ind i mellem gik vi i læ, for derefter at komme ud til fantastisk flotte udsigter, hvor blæsten rigtig kunne tage fat.

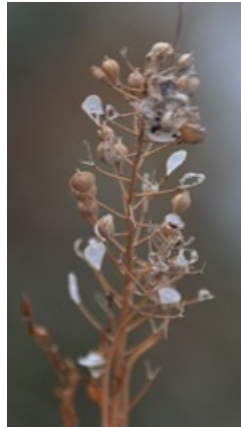
Aira praecox
Agrostis capillaris
Prunus serotina
Rosa sherardi
Knautia arvensis
Silene nutans
Artemisia vulgaris
Crataegus monogyna
Cytisus scoparius
Anchusa officinalis
Conium maculatum
Anisantha sterilis
Anthriscus sylvestris
Agrostis gigantea
Medicago sativa
Medicago sativa ssp. x varia
Tripleurospermum maritimum
Phleum pratense ssp. serotinum
Sambucus nigra
Elytrigia repens

Tidlig Dværgbunke
 Almindelig Hvene
 Glansbladet Hæg
 Kortstilket Filt-Rose
 Blåhat
 Nikkende Limurt
 Grå-Bynke
 Engriflet Hvidtjørn
 Gyvel
 Læge-Oksetunge
 Skarntyde
 Gold Hejre
 Vild Kørvel
 Stortoppet Hvene
 Foder-Lucerne
 Sand-Lucerne
 Strand-Kamille
 Knold-Rottehale
 Almindelig Hylde
 Almindelig Kvik

Per Hartvig sprang ned af klinten, skulle lige se noget på stranden, men kom igen meget hurtig op.

Per Hartvig på vej op

Camelina microcarpa Småskulptet Dodder

En lille pause på toppen

Anthyllis vulneraria
Centaurea scabiosa
Trifolium arvense
Hypericum perforatum
Urtica dioica
Hedera helix
Senecio erucifolius
Senecio jacobaea
Rhamnus cathartica
Astragalus glycyphyllos
Cuscuta europaea
Artemisia maritima
Cirsium vulgare
Crepis capillaris
Equisetum hyemale
Euonymus europaeus
Pinus sylvestris
Fallopia japonica
Avenula pubescens
Jasione montana
Lathyrus japonicus

Rundbælg
 Stor Knopurt
 Hare-Kløver
 Prikbladet Perikon
 Stor Nælde
 Vedbend
 Smalfliget Brandbæger
 Eng-Brandbæger
 Vrietorn (Korsved)
 Sød Astragal
 Nælde-Silke
 Strand-Malurt
 Horse-Tidsel
 Grøn Høgeskæg
 Skavgræs
 Benved
 Skov-Fyr
 Japan-Pileurt
 Dunet Havre
 Blåmunke
 Strand-Fladbælg

Ulmus minor Småbladet Elm med bark lister

Køer på marken

Der var rigtig meget at kigge på og notere. Vi blev en meget langstrakt gruppe.

Ononis spinosa ssp. *spinosa*
Centaurea jacea
Lepidium latifolium
Sedum acre
Phragmites australis
Plantago lanceolata

Mark-Krageklo
 Almindelig Knopurt
 Strand-Karse
 Bidende Stenurt
 Tagrør
 Lancet-Vejbred

Eg med galler

Daucus carota ssp. *gummifer* Strand-Gulerod

Trifolium campestre
Poa pratensis
Beta maritima
Zostera marina
Linaria vulgaris
Polygonum aviculare ssp. *aviculare*
Potentilla argentea
Silene latifolia ssp. *alba*
Asparagus officinalis
Conyza canadensis
Arctium lappa
Solanum dulcamara
Tripleurospermum perforatum

Gul Kløver
 Eng-Rapgræs
 Strand-Bede
 Almindelig Ålegræs
 Almindelig Torskemund
 Almindelig Vej-Pileurt
 Sølv-Potentil
 Aften-Pragtstjerne
 Asparges
 Kanadisk Bakkestjerne
 Glat Burre
 Bittersød Natskygge
 Lugtløs Kamille

Henne ved bussen skulle vi have frokost. Mange var i fuld gang, da jeg kom frem. Nu begyndte det at styrte ned, så vi spiste inde i bussen. Inge-Lise havde en hjemmelavet porsesnaps med. Det gjorde stor lykke. Mens vi tyggede klemmerne, kørte vi et kort stykke vej til næste lokalitet.

Lokalitet 6 – Piledybet

Her skulle vi ud og se Hvas-Avneknippe. Det regnede stadig, da vi kom ud af bussen, men kun i ca. 5 min, så kunne regntøjet igen tages af, for det blev meget fint solskinsvejr. Vi gik først langs med en lille skov, før vi kom ind på den våde eng. Her gik nogle køer og der var også en tyr. Dem skulle vi holde os lidt fra. Det var også et meget fint sted.

Quercus robur
Betula pendula
Lonicera periclymenum
Fraxinus excelsior
Dryopteris carthusiana
Dryopteris dilatata

Stilk-Eg
 Vorte-Birk
 Almindelig Gedeblad
 Ask
 Smalbladet Mangeløv
 Bredbladet Mangeløv

Ude i den våde eng

Mon de vil danse!

*Dryopteris cristata**Juncus effusus**Carex nigra**Sorbus aucuparia**Picea sitchensis**Betula pubescens**Typha latifolia**Hydrocotyle vulgaris**Samolus valerandi**Salix cinerea**Salix aurita*

Butfinnet Mangeløv

Lyse-Siv

Almindelig Star

Almindelig Røn

Sitka-Gran

Dun-Birk

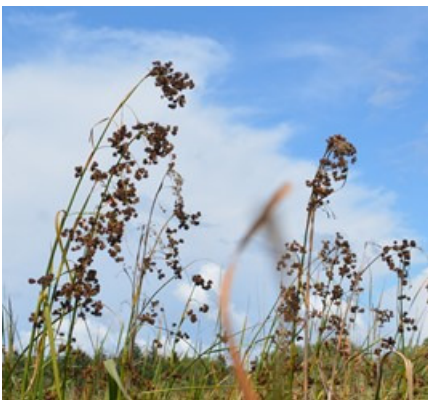
Bredbladet Dunhammer

Vandnavle

Samel

Grå-Pil

Øret Pil

Cladium mariscus Hvas Avneknippe*Typha angustifolia* Smalbladet Dunhammer*Ranunculus flammula**Ranunculus repens**Juncus tenuis**Carex pseudocyperus**Glyceria maxima**Juncus conglomeratus**Chenopodium album**Melilotus officinalis**Lycium barbarum**Fallopia convolvulus**Trifolium campestre**Scutellaria galericulata**Carex arenaria*

Kær-Ranunkel

Lav Ranunkel

Tue-Siv

Knippe-Star

Høj Sødgræs

Knop-Siv

Hvidmelet Gåsefod

Mark-Stenkløver

Bukketorn

Snerle-Pileurt

Gul Kløver

Almindelig Skjolddrager

Sand-Star

Da vi kom tilbage til bussen, var der dækket op med te/kaffe og hjemmebagte småkager. Sikken en luksus. Vi skulle køre derfra kl. 14, og vi var dårlig kommet ind i bussen før det styrtede ned. Det blev det ved med på turen til Rudkøbing.

Lokalitet 7 – Rudkøbing

Det regnede meget kraftigt da vi kom ind til byen. Efter lidt tid, stilnede regnen af. Nu tog de fleste regntøj på og gik ind i byen. Der var 1 time til at se sig omkring. Men vi var også nogle stykker, som ikke gik ud. Bente og jeg fik lavet listerne for de to lokaliteter, vi havde besøgt denne dag. Ind i mellem regnede det kraftigt, så jeg var glad for, jeg ikke var gået med ud. Men jeg fik lidt plantenaevne fra dem, som havde trodset regnen.

Portulaca oleracea ssp. *oleracea* Vild Portulak

H.C. Ørsted

Parietaria officinalis

Ulmus minor

Rubus armeniacus

Lemna minor

Lemna turionifera

Polygonum aviculare ssp. *microspermum*

Leontodon autumnalis

Euonymus latifolius

Tilia cordata

Tilia platyphyllos

Tilia × europaea

Platanus sp.

Galium palustre

Carex ovalis

Gnaphalium uliginosum

Persicaria amphibia

Almindelig Springknap

Småbladet Elm

Armensk Brombær

Liden Andemad

Rød Andemad

Liggende Vej-Pileurt

Høst-Borst

Storbladet Benved

Småbladet Lind

Storbladet Lind

Park-Lind

Platan

Kær-Snerre

Hare-Star

Sump-Evighedsblomst

Vand-Pileurt

Vi fortsatte til Siø, som var dagens sidste lokalitet.

Lokalitet 8 – Siø

Arctium lappa

Dipsacus fullonum

Tanacetum vulgare

Centaurea jacea

Cichorium intybus

Glat Burre

Gærde-Kartebolle

Rejnfan

Almindelig Knopurt

Cikorie

På det meget flade Siø

<i>Daucus carota ssp. carota</i>	Vild Gulerod
<i>Juncus gerardi</i>	Harril
<i>Carex hirta</i>	Håret Star
<i>Potentilla reptans</i>	Krybende Potentil
<i>Anthriscus sylvestris</i>	Vild Kørvel
<i>A Armoracia rusticana</i>	Peberrod
<i>Atriplex prostrata</i>	Spyd-Mælde
<i>Chenopodium rubrum</i>	Rød Gåsefod
<i>Chenopodium glaucum</i>	Blågrøn Gåsefod
<i>Suaeda maritima</i>	Strandgåsefod
<i>Juncus compressus</i>	Fladstrået Siv

Det er koldt og blæsende

Pulicaria dysenterica Strand-Loppeurt

<i>Bassia hirsuta</i>	Tangurt
<i>Spergularia salina</i>	Kødet Hindeknæ
<i>Tripleurospermum maritimum</i>	Strand-Kamille
<i>Cirsium arvense</i>	Ager-Tidsel

Vi skulle se om vi kunne finde Drue-Gåsefod og Tangurt. Her startede vi også med regntøjet, men det kom igen hurtigt af. Herude på den åbne strandeng, var det næsten ikke til at gå for blæst. Men her var super flot. Der trak nogle meget sorte skyer ud over vandet.

<i>Cirsium vulgare</i>	Horse-Tidsel
<i>Phragmites australis</i>	Tagrør
<i>Chenopodium album</i>	Hvidmelet Gåsefod
<i>Epilobium hirsutum</i>	Lådden Dueurt
<i>Ballota nigra ssp. nigra</i>	Rød Tandbæger
<i>Leontodon autumnalis</i>	Høst-Borst

Conium maculatum Skarntyde*Sonchus asper**Heracleum mantegazzianum**Lepidium latifolium**Schoenoplectus maritimus**Capsella bursa-pastoris**Ranunculus sardous**Lotus tenuis**Artemisia vulgaris**Carduus acanthoides**Malva sylvestris*

Ru Svinemælk

Kæmpe-Bjørneklo

Strand-Karse

Strand-Kogleaks

Hyrdetaske

Stivhåret Ranunkel

Smalbladet Kællingetand

Grå-Bynke

Tornet Tidsel

Almindelig Katost

Vi var kun lige begyndt på hjemturen, da himlens sluser virkelig åbnede sig fuldt af lyn og torden. Det regnede hele vejen til hotellet. Vi ventede lidt med at gå ud, til regnen havde stilnet lidt af. Bente og jeg fik ordnet den sidste liste, mens vi nød en af vores specielle øl. Godt vi havde købt til begge dage, for i dag, lørdag, havde den lille butik lukket kl. 14.

Lørdagens middag

Ved middagen bestod forretten af røget mørbrad med noget lækkert brød. Hovedretten var culottesteg. Dertil fik vi sovs, mens kartofler og løg var ovnbagte i en lille skål. Det var meget delikat. Efter middagen, fik vi alle betalt vores regninger. Nogle gik ind for at se Eriks billeder fra Montenegro, mens andre gik ned til Valdemar slot, hvor de hørte lidt musik. Resten gik ind og bestemte planter. Det havde været en super dag. Selvom der var kommet en del regn, havde det mest været, når vi sad inde i bussen. Det var godt timet.

Plantebestemmelse

Søndag den 12. august

Det var overskyet da vi stod op, men det blæste ikke nær så meget som om lørdagen. Efter vi havde nydt den gode morgenmad, blev bussen pakket. Tove fra receptionen kom ud og sagde farvel og håbede at se os igen. Hun manglede nøglen til værelse 7. Det var et værelse, som ikke fandtes på hotellet. Inden vi kørte, blev der taget et billede af turdeltagerne. Nu skulle vi til turen sidst lokalitet.

Lokalitet 9 – Monnet

Da vi kom frem var Carsten, Helle, Henry og Henrik der allerede, de havde ikke fået at vide, at vi først ville køre fra hotellet kl. 9. Det var heldigvis klaret op.

Tove sige farvel

På Monnet

Geum urbanum
Alliaria petiolata
Epilobium hirsutum
Cirsium arvense
Acer campestre
Arctium lappa
Aesculus hippocastanum
Prunus spinosa
Urtica dioica
Dactylis glomerata
Scrophularia nodosa
Arum alpinum
Cirsium vulgare
Carex otrubae
Rumex crispus

Feber-Nellikerod
 Løgekarse
 Lådden Dueurt
 Ager-Tidsel
 Navr
 Glat Burre
 Hestekastanje
 Slåen
 Stor Nælde
 Almindelig Hundegræs
 Knoldet Brunrod
 Dansk Arum
 Horse-Tidsel
 Sylt-Star
 Kruset Skræppe

Limonium vulgare Tæt blomstret Hindebæger

Trifolium fragiferum

Plantago maritima

Aster tripolium

Bupleurum tenuissimum

Glaux maritima

Lotus tenuis

Carex distans

Spergularia salina

Artemisia maritima

Juncus gerardi

Salicornia europaea

Jordbær-Kløver

Strand-Vejbred

Strand-Asters

Smalbladet Hareøre

Sandkryb

Smalbladet Kællingetand

Fjernakset Star

Kødet Hindeknæ

Strand-Malurt

Harril

Salturt (Kveller)

Parapholis strigosa Spidshale Ude ved fugletårnet

Ononis spinosa ssp. *maitima* Strand-Krageklo

Monnet er en pragtfuldt sted og meget stort. Her var det meget spændende at gå, men ikke helt let for der var mange og snoede "kanaler", det såkaldte losystem. Man måtte krydse sig frem og hoppe over de smalle steder. Flere gange måtte man gå lidt tilbage, når man var fanget i nogle kroge, hvor vandet var for bredt til at komme over. Det var rart med en hjælpende hånd.

Spergularia media

Armeria maritima ssp. *maritima*

Argentina anserina

Centaurea jacea

Juncus maritimus

Achillea millefolium

Plantago coronopus

Vingefrøet Hindeknæ

Strand-Engelskgræs

Gåsepotentil

Almindelig Knopurt

Strand-Siv

Almindelig Røllike

Fliget Vejbred

Potentilla reptans
Puccinellia sp.
Briza media
Anthoxanthum odoratum
Carex nigra
Carex flacca
Carex panicea
Carex hirta

Krybende Potentil
 Annelgræs
 Hjertegræs
 Vellugtende Gulaks
 Almindelig Star
 Blågrøn Star
 Hirse-Star
 Håret Star

Carex extensa Udspilet Star

Inula britannica Soløje-Alant

Suaeda maritima Strandgåsefod

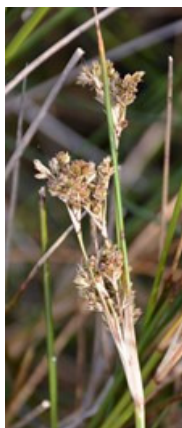
Her kunne man godt bruge en hel dag. Nogle kom helt ud til Varø Knude, men så skulle man vælge at gå efter den ad den rigtige sti. Birte var kommet helt derud, og var blevet omringet af en flok kvier, så det var svært for hende at komme tilbage.

Cynosurus cristatus
Achillea ptarmica
Sagina maritima
Ranunculus sardous
Nardus stricta
Thalictrum simplex
Festuca arundinacea
Cirsium acaule

Kamgræs
 Nyse-Røllike
 Strand-Firling
 Stivhåret Ranunkel
 Katteskæg
 Rank Frøstjerne
 Strand-Svingel
 Lav Tidsel

Tuer fra *Lasius flavus* Gul Engmyrer

Schoenoplectus maritimus Strand-Kogleaks

En hjælpende hånd

Leontodon autumnalis
Atriplex prostrata

Høst-Borst
 Spyd-Mælde

Triglochin maritima
Inula helenium
Lolium perenne
Rubus vestitus
Rubus caesius
Rumex sanguineus
Rosa canina ssp. *canina*
Sonchus palustris
Tanacetum vulgare
Poa trivialis
Plantago major ssp. *major*

Strand-Trehage
 Læge-Alant
 Almindelig Rajgræs
 Rundbladet Brombær
 Korbær
 Skov-Skræppe
 Glat Hunde-Rose
 Kær-Svinemælk
 Rejnfan
 Almindelig Rapgræs
 Glat Vejbred

Bassia hirsuta Tangurt

Succisa pratensis Djævelsbid

Atriplex pedunculata Stilket Kilebæger

Poa pratensis
Juncus compressus
Agrostis stolonifera
Polygonum aviculare ssp. *microspermum*
Cerastium fontanum
Schedonorus pratensis
Salicornia ramosissima
Agrostis capillaris
Chenopodium rubrum
Sedum acre
Rosa rugosa

Eng-Rapgræs
 Fladstrået Siv
 Kryb-Hvene
 Liggende Vej-Pileurt
 Almindelig Hønsetarm
 Eng-Svingel
 Gren-Kveller
 Almindelig Hvene
 Rød Gåsefod
 Bidende Stenurt
 Rynket Rose

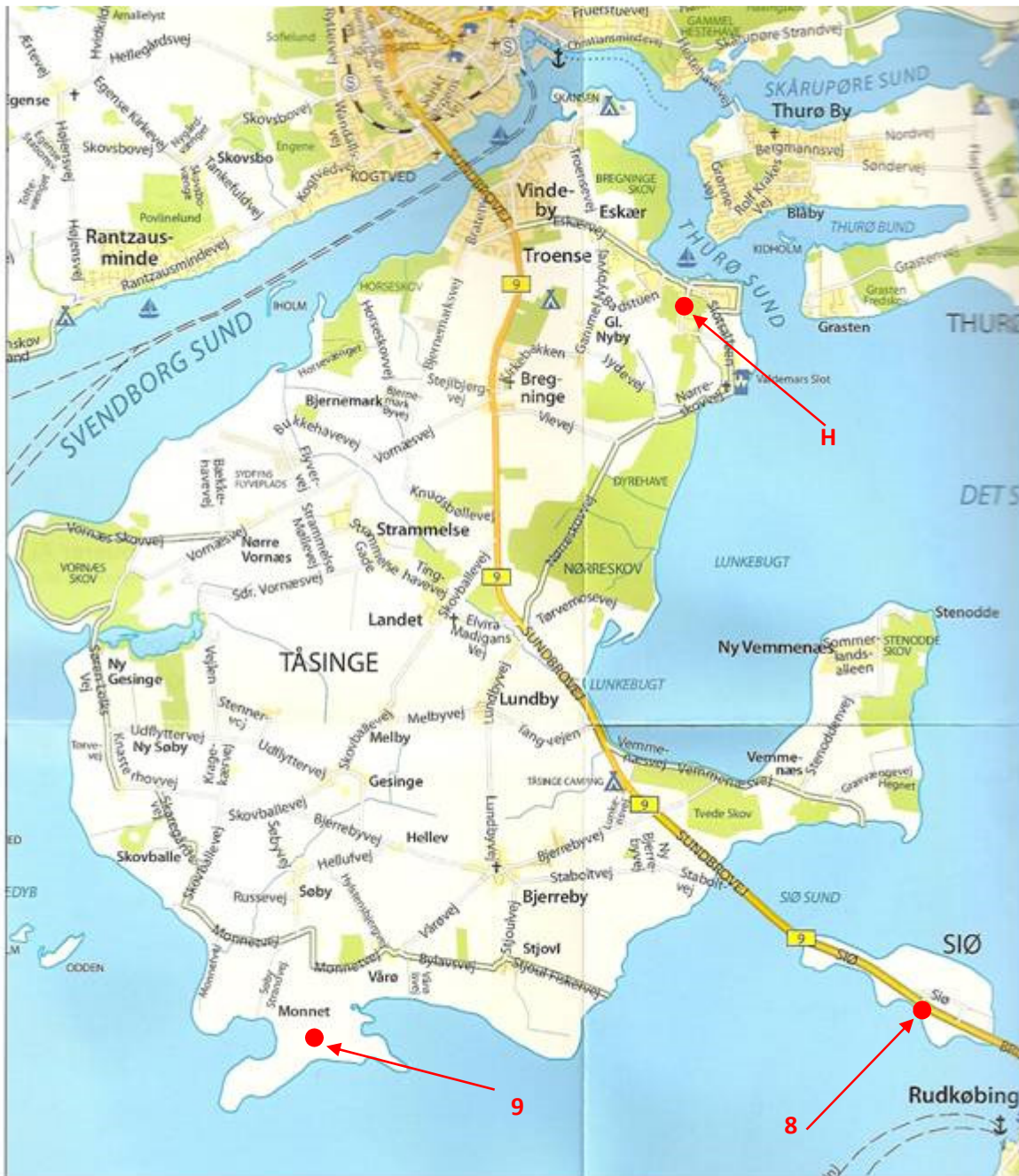
Der blev fundet rigtig meget på de 2½ time vi havde. Bagefter sad vi og nød frokosten på og ved en lille høj. Der var uheldigvis rigtig mange hvepse, p.g.a. rigtig mange nedfaldne æbler. Men jeg hørte ikke om nogle, der blev stukket.

Nu blev der sagt farvel til flere. Derefter kørte vi tilbage til hotellet, hvor de mange der var kørende selv, skulle have deres biler. Der var ikke plads til så mange biler ved Monnet. Så blev der uddelt flere farvel knus.

Hjemrejsen

Da vi begyndte hjemturen, begyndte det at regne, og det gjorde det under hele turen til København. I Odense blev 5 personer sat af. Da vi fortsatte, blev der serveret te/kaffe og småkager i bussen. Næste stop var Ølby, hvor fire stod af, inden rejsen var slut for den sidste del af selskabet ved Hovebanen. De sidste knus og kram blev givet, og vi forsvandt i alle retninger, efter endnu en skøn højsommerekskursion.

Kort over Lokaliteterne

Familieliste

Kode	Internatinalt navn	Dansk navn	Kode	Internatinalt navn	Dansk navn
ADOX	Adoxaceae	Desmerurtfamilien	GROS	Grossulariaceae	Ribsfamilien
ALIS	Alismataceae	Skebladfamilien	IRID	Iridaceae	Irisfamilien
AMAR	Amaranthaceae	Amarantfamilien	JUGL	Juglandaceae	Valnødfamilien
APIA	Apiaceae	Skærmpantefamilien	JUNC	Juncaceae	Sivfamilien
APOC	Apocynaceae	Singrønfamilien	LAMI	Lamiaceae	Læbeblomstfamilien
AQUI	Aquifoliaceae	Kristtornfamilien	LYTH	Lythraceae	Kattehalefamilien
ARAC	Araceae	Arumfamilien	MALV	Malvaceae	Katostfamilien
ARAL	Araliaceae	Vedbendfamilien	OLEA	Oleaceae	Olivenfamilien
ASPA	Asparagaceae	Aspargesfamilien	ONAG	Onagraceae	Natlysfamilien
ASTE	Asteraceae	Kurvplantfamilien	ORCH	Orchidaceae	Orkidéfamilien
BALS	Balsaminaceae	Balsaminfamilien	OROB	Orobanchaceae	Gyvelkvælerfamilien
BETU	Betulaceae	Birkefamilien	PAPA	Papaveraceae	Valmuefamilien
BORA	Boraginaceae	Rubladfamilien	PINA	Pinaceae	Granfamilien
BRAS	Brassicaceae	Korsblomstfamilien	PLAN	Plantaginaceae	Vejbredfamilien
CAMP	Campanulaceae	Klokkefamilien	PLAT	Platanaceae	Platanfamilien
CANN	Cannabaceae	Hampfamilien	PLUM	Plumbaginaceae	Hindebægerfamilien
CAPR	Caprifoliaceae	Gedebladfamilien	POAC	Poaceae	Græsfamilien
CARY	Caryophyllaceae	Nellikefamilien	POLG	Polygonaceae	Syrefamilien
CELA	Celastraceae	Benvedfamillien	PORT	Portulacaceae	Portulakfamilien
CLUS	Clusiaceae	Perikonfamilien	POTA	Potamogetonaceae	Vandaksfamilien
CONV	Convolvulaceae	Snerlefamilien	PRIM	Primulaceae	Kodriverfamilien
CORN	Cornaceae	Kornelfamilien	RANU	Ranunculaceae	Ranunkelfamilien
CORY	Corylaceae	Hasselfamilien	RHAM	Rhamnaceae	Vrietornfamilien
CRAS	Crassulaceae	Stenurtfamilien	ROSA	Rosaceae	Rosenfamilien
CYPE	Cyperaceae	Halvgræsfamilien	RUBI	Rubiaceae	Krapfamilien
DENN	Dennstaedtiaceae	Ørnebregnefamilien	SALI	Salicaceae	Pilefamilien
DIPS	Dipsacaceae	Kartebollefamilien	SAPI	Sapindaceae	Sæbetræfamilien
DRYO	Dryopteridaceae	Mangeløvfamilien	SCHE	Scheuchzeriaceae	Blomstersivfamilien
ELAE	Elaeagnaceae	Sølvbladfamilien	SCRO	Scrophulariaceae	Maskeblomstfamilien
EQUI	Equisetaceae	Padderokfamilien	SOLA	Solanaceae	Natskyggefamilien
ERIC	Ericaceae	Lyngfamilien	SPAR	Sparganiaceae	Pindsvineknoxfamilien
EUPH	Euphorbiaceae	Vortemælkfamilien	TYPH	Typhaceae	Dunhammerfamilien
FABA	Fabaceae	Ærteblomstfamilien	ULMA	Ulmaceae	Elmefamilien
FAGA	Fagaceae	Bøgefamilien	URTI	Urticaceae	Nældefamilien
GENT	Gentianaceae	Ensianfamilien	ZOST	Zosteraceae	Bændeltangfamilien
GERA	Geraniaceae	Storkenæbfamilien			

Planteliste:

Fam.	Latinsk Navn	Lokalitet Dansk Navn (Dato)	A	1	2a	2b	3	4	5	6	7	8	9
			9	10	10	10	10	10	11	11	11	11	12
SAPI	<i>Acer campestre</i>	Navr		x	x				x				x
SAPI	<i>Acer pseudoplatanus</i>	Ahorn	x		x						x		
ASTE	<i>Achillea millefolium</i>	Almindelig Røllike	x	x	x		x	x	x	x	x	x	x
ASTE	<i>Achillea ptarmica</i>	Nyse-Røllike											x
APIA	<i>Aegopodium podagraria</i>	Skvalderkål	x										
SAPI	<i>Aesculus hippocastanum</i>	Hestekastanje	x		x								x
POAC	<i>Agrostis capillaris</i>	Almindelig Hvene		x			x	x	x	x			x
POAC	<i>Agrostis gigantea</i>	Stortoppet Hvene	x		x				x	x			
POAC	<i>Agrostis stolonifera</i>	Kryb-Hvene		x									x
POAC	<i>Aira praecox</i>	Tidlig Dværgbunke		x					x				
LAMI	<i>Ajuga reptans</i>	Krybende Læbeløs	x										
ALIS	<i>Alisma plantago-aquatica</i>	Vejbred-Skeblad		x	x								
BRAS	<i>Alliaria petiolata</i>	Løgkarse	x	x									x
ASPA	<i>Allium scorodoprasum</i>	Skov-Løg							x				
ASPA	<i>Allium ursinum</i>	Rams-Løg	x										
ASPA	<i>Allium vineale</i>	Sand-Løg	x						x				
BETU	<i>Alnus glutinosa</i>	Rød-El	x		x								
POAC	<i>Alopecurus geniculatus</i>	Knæbøjet Rævehale			x								
POAC	<i>Ammophila arenaria</i>	Sand-Hjælme							x				
BORA	<i>Anchusa officinalis</i>	Læge-Oksetunge							x				
APIA	<i>Angelica archangelica</i>	Kvan						x					
APIA	<i>Angelica sylvestris</i>	Skov-Angelik	x										
POAC	<i>Anisantha sterilis</i>	Gold Hejre					x		x				x
POAC	<i>Anthoxanthum odoratum</i>	Vellugtende Gulaks							x	x			x
APIA	<i>Anthriscus sylvestris</i>	Vild Kørvel	x	x					x			x	x
FABA	<i>Anthyllis vulneraria</i>	Rundbælg							x				
ASTE	<i>Arctium lappa</i>	Glat Burre	x	x	x	x	x	x	x			x	x
ASTE	<i>Arctium minus</i>	Liden Burre	x										
CARY	<i>Arenaria serpyllifolia</i>	Almindelig Markarve		x						x			
ROSA	<i>Argentina anserina</i>	Gåsepotentil	x	x	x					x		x	x
PLUM	<i>Armeria maritima</i> ssp. <i>maritima</i>	Strand-Engelskgræs							x				x
BRAS	<i>Armoracia rusticana</i>	Peberrod	x	x								x	
POAC	<i>Arrhenatherum elatius</i>	Draphavre	x	x	x	x	x	x	x	x			
ASTE	<i>Artemisia campestris</i>	Mark-Bynke							x				
ASTE	<i>Artemisia maritima</i>	Strand-Malurt		x					x			x	x
ASTE	<i>Artemisia vulgaris</i>	Grå-Bynke	x	x			x		x	x		x	
ARAC	<i>Arum alpinum</i>	Dansk Arum		x	x		x						x
ASPA	<i>Asparagus officinalis</i>	Asparges							x		x		
ASTE	<i>Aster tripolium</i>	Strand-Asters	x					x	x				x
FABA	<i>Astragalus glycyphyllos</i>	Sød Astragel							x				
AMAR	<i>Atriplex littoralis</i>	Strand-Mælde	x						x			x	
CHEN	<i>Atriplex pedunculata</i>	Stilket Kilebæger											x
AMAR	<i>Atriplex prostrata</i>	Spyd-Mælde	x	x				x	x			x	x
POAC	<i>Avenella flexuosa</i>	Bølget Bunke								x			
POAC	<i>Avenula pubescens</i>	Dunet Havre							x				
LAMI	<i>Ballota nigra</i> ssp. <i>nigra</i>	Rød Tandbæger					x					x	
AMAR	<i>Bassia hirsuta</i>	Tangurt		x								x	x

Fam.	Latinsk Navn	Lokalitet Dansk Navn (Dato)	A	1	2a	2b	3	4	5	6	7	8	9
			9	10	10	10	10	10	11	11	11	11	12
ASTE	<i>Bellis perennis</i>	Almindelig Tusindfryd			x								
APIA	<i>Berula erecta</i>	Sideskærm		x	x								
AMAR	<i>Beta maritima</i>	Strand-Bede		x					x				
BETU	<i>Betula pendula</i>	Vorte-Birk								x			
BETU	<i>Betula pubescens</i>	Dun-Birk								x			
ASTE	<i>Bidens tripartita</i>	Fliget Brøndsel		x	x								
POAC	<i>Brachypodium sylvaticum</i>	Skov-Stilkaks	x	x									
POAC	<i>Briza media</i>	Hjertegræs											x
POAC	<i>Bromus hordeaceus</i>	Blød Hejre					x		x	x			
APIA	<i>Bupleurum tenuissimum</i>	Smalbladet Hareøre											x
BRAS	<i>Cakile maritima</i>	Strandsennep							x				
POAC	<i>Calamagrostis epigejos</i>	Bjerg-Rørhvene		x									
ERIC	<i>Calluna vulgaris</i>	Hedelyng								x			
CONV	<i>Calystegia sepium</i>	Gærde-Snerle	x		x								
BRAS	<i>Camelina microcarpa</i>	Småskulpet Dødder							x				
CAMP	<i>Campanula rotundifolia</i>	Liden Klokke (Blå-Klokke)		x					x				
BRAS	<i>Capsella bursa-pastoris</i>	Hyrdetaske	x							x		x	
ASTE	<i>Carduus acanthoides</i>	Tornet Tidsel										x	
ASTE	<i>Carduus crispus</i>	Kruset Tidsel	x										
CYPE	<i>Carex arenaria</i>	Sand-Star							x	x			
CYPE	<i>Carex distans</i>	Fjernakset Star		x									x
CYPE	<i>Carex divulsa ssp. leersii</i>	Mellebrudt Star	x										
CYPE	<i>Carex extensa</i>	Udspilet Star											x
CYPE	<i>Carex flacca</i>	Blågrøn Star											x
CYPE	<i>Carex hirta</i>	Håret Star			x				x			x	x
CYPE	<i>Carex nigra</i>	Almindelig Star								x			x
CYPE	<i>Carex otrubae</i>	Sylt-Star	x	x				x					x
CYPE	<i>Carex ovalis</i>	Hare-Star								x			
CYPE	<i>Carex panicea</i>	Hirse-Star											x
CYPE	<i>Carex pseudocyperus</i>	Knippe-Star								x			
CYPE	<i>Carex remota</i>	Akselblomstret Star	x										
CYPE	<i>Carex spicata</i>	Spidskapslet Star					x						
CYPE	<i>Carex sylvatica</i>	Skov-Star	x	x									
ASTE	<i>Centaurea jacea</i>	Almindelig Knopurt		x			x		x			x	x
ASTE	<i>Centaurea scabiosa</i>	Stor Knopurt		x			x		x	x			
GENT	<i>Centaureum pulchellum</i>	Liden Tusindgylden			x								
CARY	<i>Cerastium fontanum</i>	Almindelig Hønsetarm			x		x						x
CARY	<i>Cerastium semidecandrum</i>	Femhannet Hønsetarm							x	x			
APIA	<i>Chaerophyllum sp.</i>	Hulsvøb	x				x			x			
ONAG	<i>Chamaenerion angustifolium</i>	Gederams	x	x									
AMAR	<i>Chenopodium album</i>	Hvidmelet Gåsefod	x	x	x		x			x		x	
AMAR	<i>Chenopodium chenopodioides</i>	Drue-Gåsefod						x				x	
AMAR	<i>Chenopodium glaucum</i>	Blågrøn Gåsefod		x	x							x	
AMAR	<i>Chenopodium polyspermum</i>	Mangefrøet Gåsefod		x	x			x					
AMAR	<i>Chenopodium rubrum</i>	Rød Gåsefod		x				x				x	x
ASTE	<i>Cichorium intybus</i>	Cikorie		x		x		x	x		x	x	

Fam.	Latinsk Navn	Lokalitet Dansk Navn (Dato)	A	1	2a	2b	3	4	5	6	7	8	9
			9	10	10	10	10	10	11	11	11	11	12
ONAG	<i>Circaea lutetiana</i>	Dunet Steffensurt	x	x									
ASTE	<i>Cirsium acaule</i>	Lav Tidsel											x
ASTE	<i>Cirsium arvense</i>	Ager-Tidsel	x	x	x			x	x	x		x	x
ASTE	<i>Cirsium palustre</i>	Kær-Tidsel								x			
ASTE	<i>Cirsium vulgare</i>	Horse-Tidsel		x	x	x			x			x	x
CYPE	<i>Cladium mariscus</i>	Hvas Avneknippe			x					x			
RANU	<i>Clematis vitalba</i>	Almindelig Skovranke	x									x	
BRAS	<i>Cochlearia danica</i>	Dansk Kokleare		x									
APIA	<i>Conium maculatum</i>	Skarntyde							x			x	
CONV	<i>Convolvulus arvensis</i>	Ager-Snerle	x	x		x	x	x	x		x		
ASTE	<i>Conyza canadensis</i>	Kanadisk Bakkestjerne	x						x	x			
CORN	<i>Cornus sanguinea</i>	Rød Kornel		x									
CORY	<i>Corylus avellana</i>	Hassel	x	x	x					x			
POAC	<i>Corynephorus canescens</i>	Sandskæg							x	x			
BRAS	<i>Crambe maritima</i>	Strandkål		x					x				
ROSA	<i>Crataegus ×media</i>								x				
ROSA	<i>Crataegus laevigata</i>	Almindelig Hvidtjørn		x					x				
ROSA	<i>Crataegus monogyna</i>	Engriflet Hvidtjørn		x			x	x	x	x			
ASTE	<i>Crepis capillaris</i>	Grøn Høgeskæg	x						x				
CONV	<i>Cuscuta europaea</i>	Nælde-Silke							x				
POAC	<i>Cynosurus cristatus</i>	Kamgræs											x
FABA	<i>Cytisus scoparius</i>	Gyvel							x	x			
POAC	<i>Dactylis glomerata</i>	Almindelig Hundegræs	x	x		x	x		x	x		x	x
ORCH	<i>Dactylorhiza majalis</i>	Maj-Gøgeurt		x									
POAC	<i>Danthonia decumbens</i>	Tandbælg							x				
APIA	<i>Daucus carota ssp. carota</i>	Vild Gulerod	x	x			x	x	x	x		x	
APIA	<i>Daucus carota ssp. gummifer</i>	Strand-Gulerod							x				
POAC	<i>Deschampsia cespitosa</i>	Mose-Bunke	x	x	x								
DIPS	<i>Dipsacus fullonum</i>	Gærde-Kartebolle										x	
DRYO	<i>Dryopteris carthusiana</i>	Smalbladet Mangeløv								x			
DRYO	<i>Dryopteris cristata</i>	Butfinnet Mangeløv								x			
DRYO	<i>Dryopteris dilatata</i>	Bredbladet Mangeløv								x			
DRYO	<i>Dryopteris filix-mas</i>	Almindelig Mangeløv		x									
POAC	<i>Echinochloa crus-galli</i>	Almindelig Hanespore	x										
POAC	<i>Elytrigia repens</i>	Almindelig Kvik	x						x	x			
ONAG	<i>Epilobium hirsutum</i>	Lådden Dueurt	x		x			x				x	x
ONAG	<i>Epilobium montanum</i>	Glat Dueurt	x		x								
ONAG	<i>Epilobium palustre</i>	Kær-Dueurt								x			
ONAG	<i>Epilobium parviflorum</i>	Dunet Dueurt			x								
ONAG	<i>Epilobium roseum</i>	Rosen-Dueurt	x										
EQUI	<i>Equisetum arvense</i>	Ager-Padderok	x	x	x				x	x			
EQUI	<i>Equisetum hyemale</i>	Skavgræs							x				
CELA	<i>Euonymus europaeus</i>	Benved		x					x				
CELA	<i>Euonymus latifolius</i>	Storbladet Benved									x		
ASTE	<i>Eupatorium cannabinum</i>	Hjortetrøst	x		x					x			
EUPH	<i>Euphorbia helioscopia</i>	Skærm-Vortemælk					x						
EUPH	<i>Euphorbia peplus</i>	Gaffel-Vortemælk	x							x			
FAGA	<i>Fagus sylvatica</i>	Bøg	x	x									

Fam.	Latinsk Navn	Lokalitet Dansk Navn (Dato)	A	1	2a	2b	3	4	5	6	7	8	9
			9	10	10	10	10	10	11	11	11	11	12
POLG	<i>Fallopia convolvulus</i>	Snerle-Pileurt								X			
POLG	<i>Fallopia dumetorum</i>	Vinge-Pileurt		X									
POLG	<i>Fallopia japonica</i>	Japan-Pileurt		X					X				
POAC	<i>Festuca arundinacea</i>	Strand-Svingel											X
POAC	<i>Festuca brevipila</i>	Bakke-Svingel					X		X				
POAC	<i>Festuca gigantea</i>	Kæmpe-Svingel	X	X									
POAC	<i>Festuca rubra</i>	Rød Svingel	X										
ASTE	<i>Hieracium sect.</i>	Bredbladet Høgeurt		X									
ROSA	<i>Fragaria vesca</i>	Skov-Jordbær	X										
OLEA	<i>Fraxinus excelsior</i>	Ask	X						X	X		X	
PAPA	<i>Fumaria officinalis</i>	Læge-Jordrøg					X						
LAMI	<i>Galeopsis tetrahit</i>	Almindelig Hanekro	X					X					
ASTE	<i>Galinsoga quadriradiata</i>	Kirtel Kortstråle								X			
RUBI	<i>Galium aparine</i>	Burre-Snerre			X					X			
RUBI	<i>Galium mollugo</i>	Hvid Snerre		X	X		X	X					
RUBI	<i>Galium odoratum</i>	Skovmærke	X										
RUBI	<i>Galium palustre</i>	Kær-Snerre		X	X					X			
RUBI	<i>Galium verum</i>	Gul Snerre		X			X	X	X				X
GERA	<i>Geranium molle</i>	Blød Storkenæb		X									
GERA	<i>Geranium pusillum</i>	Liden Storkenæb	X							X			
GERA	<i>Geranium robertianum</i>	Stinkende Storkenæb	X	X									
ROSA	<i>Geum urbanum</i>	Feber-Nellikerod	X	X									X
PRIM	<i>Glaux maritima</i>	Sandkryb	X	X				X					X
LAMI	<i>Glechoma hederacea</i>	Korsknap	X	X	X					X			X
POAC	<i>Glyceria declinata</i>	Tandet Sødgræs			X								
POAC	<i>Glyceria maxima</i>	Høj Sødgræs								X			
POAC	<i>Glyceria notata</i>	Butblomstret Sødgræs			X								
ASTE	<i>Gnaphalium uliginosum</i>	Sump-Evighedsblomst	X		X					X			
ARAL	<i>Hedera helix</i>	Vedbend	X	X					X				
APIA	<i>Heracleum mantegazzianum</i>	Kæmpe-Bjørneklo										X	
APIA	<i>Heracleum sphondylium</i> ssp. <i>sphondylium</i>	Almindelig Bjørneklo	X	X	X			X					
ASTE	<i>Hieracium umbellatum</i>	Smalbladet Høgeurt							X	X			
ELAE	<i>Hippophae rhamnoides</i>	Havtorn		X			X						
PLAN	<i>Hippuris vulgaris</i>	Hestehale		X									
POAC	<i>Holcus lanatus</i>	Fløjlgræs	X	X						X			
CARY	<i>Honckenya peploides</i>	Strandarve							X				
POAC	<i>Hordeum murinum</i>	Gold Byg									X		
CANN	<i>Humulus lupulus</i>	Humle	X	X	X								
APIA	<i>Hydrocotyle vulgaris</i>	Vandnavle								X			
CRAS	<i>Hylotelephium telephium</i>	Sankthansurt							X				
CLUS	<i>Hypericum hirsutum</i>	Lådden Perikon	X										
CLUS	<i>Hypericum maculatum</i>	Kantet Perikon	X										
CLUS	<i>Hypericum perforatum</i>	Prikbladet Perikon		X					X				
ASTE	<i>Hypochoeris radicata</i>	Almindelig Kongepen	X	X	X		X		X	X			
AQUI	<i>Ilex aquifolium</i>	Kristtorn	X										
BALS	<i>Impatiens parviflora</i>	Småblomstret Balsamin	X										
ASTE	<i>Inula britannica</i>	Soløje-Alant											X

Fam.	Latinsk Navn	Lokalitet Dansk Navn (Dato)	A	1	2a	2b	3	4	5	6	7	8	9
			9	10	10	10	10	10	11	11	11	11	12
ASTE	<i>Inula helenium</i>	Læge-Alant											x
IRID	<i>Iris pseudacorus</i>	Gul Iris		x	x								
CYPE	<i>Isolepis setacea</i>	Børste-Kogleaks		x	x								
CAMP	<i>Jasione montana</i>	Blåmunke							x				
JUGL	<i>Juglans regia</i>	Valnød	x										
JUNC	<i>Juncus articulatus</i>	Glanskapslet Siv		x	x								
JUNC	<i>Juncus bufonius</i>	Tudse-Siv		x	x			x					
JUNC	<i>Juncus compressus</i>	Fladstrået Siv										x	x
JUNC	<i>Juncus conglomeratus</i>	Knop-Siv								x			
JUNC	<i>Juncus effusus</i>	Lyse-Siv	x	x						x			
JUNC	<i>Juncus gerardi</i>	Harril						x	x			x	x
JUNC	<i>Juncus maritimus</i>	Strand-Siv											x
JUNC	<i>Juncus tenuis</i>	Tue-Siv								x			
CAPR	<i>Knautia arvensis</i>	Blåhat		x					x				
ASTE	<i>Lapsana communis</i>	Haremad	x										x
FABA	<i>Lathyrus japonicus</i>	Strand-Fladbælg							x				
FABA	<i>Lathyrus pratensis</i>	Gul Fladbælg	x										
FABA	<i>Lathyrus sylvestris</i>	Skov-Fladbælg		x									
ARAC	<i>Lemna minor</i>	Liden Andemad									x		
ARAC	<i>Lemna turionifera</i>	Rød Andemad									x		
ASTE	<i>Leontodon autumnalis</i>	Høst-Borst		x				x			x	x	x
BRAS	<i>Lepidium latifolium</i>	Strand-Karse	x	x				x	x			x	
POAC	<i>Leymus arenarius</i>	Marehalm		x									
OLEA	<i>Ligustrum vulgare</i>	Liguster							x				
PLUM	<i>Limonium vulgare</i>	Tætblomstret Hindebæger											x
PLAN	<i>Linaria vulgaris</i>	Almindelig Torskemund		x					x				
CAMP	<i>Lobelia erinus</i>	Kant-Lobelie								x			
POAC	<i>Lolium perenne</i>	Almindelig Rajgræs	x	x	x		x	x	x				x
CAPR	<i>Lonicera caprifolium</i>	Ægte Kaprifolie		x									
CAPR	<i>Lonicera periclymenum</i>	Almindelig Gedeblad								x			
FABA	<i>Lotus corniculatus</i>	Almindelig Kællingetand			x		x	x					
FABA	<i>Lotus tenuis</i>	Smalbladet Kællingetand		x				x				x	x
SOLA	<i>Lycium barbarum</i>	Bukketorn		x			x		x	x			
LAMI	<i>Lycopus europaeus</i>	Sværtevæld		x	x			x					
PRIM	<i>Lysimachia arvensis</i>	Rød Arve			x								
PRIM	<i>Lysimachia vulgaris</i>	Almindelig Fredløs		x									
LYTH	<i>Lythrum salicaria</i>	Kattehale		x									
ROSA	<i>Malus x domestica</i>	Sød Æble		x			x						
MALV	<i>Malva sylvestris</i>	Almindelig Katost	x	x					x			x	
ASTE	<i>Matricaria discoidea</i>	Skive-Kamille	x		x								
FABA	<i>Medicago lupulina</i>	Humble-Sneglebælg		x	x					x			
FABA	<i>Medicago sativa</i>	Foder-Lucerne		x			x		x				
FABA	<i>Medicago sativa ssp. x varia</i>	Sand-Lucerne							x				
OROB	<i>Melampyrum arvense</i>	Ager-Kohvede							x				
POAC	<i>Melica uniflora</i>	Enblomstret Flitteraks	x							x			
FABA	<i>Melilotus altissima</i>	Høj Stenkløver							x				
FABA	<i>Melilotus dentatus</i>	Strand-Stenkløver						x					

Fam.	Latinsk Navn	Lokalitet Dansk Navn (Dato)	A	1	2a	2b	3	4	5	6	7	8	9
			9	10	10	10	10	10	11	11	11	11	12
FABA	<i>Melilotus officinalis</i>	Mark-Stenkløver								x			
LAMI	<i>Melissa officinalis</i>	Citron-Melisse	x										
LAMI	<i>Mentha aquatica</i>	Vand-Mynte		x	x					x			
POAC	<i>Milium effusum</i>	Miliegræs	x										
BORA	<i>Myosotis laxa</i> ssp. <i>caespitosa</i>	Sump-Forglemmigej		x	x								
POAC	<i>Nardus stricta</i>	Katteskæg											x
OROB	<i>Odontites verna</i>	Mark-Rødtop						x					
OROB	<i>Odontites verna</i> ssp. <i>serotinus</i>	Høst-Rødtop		x	x								
APIA	<i>Oenanthe lachenalii</i>	Eng-Klaseskærm						x					
FABA	<i>Ononis spinosa</i> ssp. <i>maitima</i>	Strand-Krageklo											x
FABA	<i>Ononis spinosa</i> ssp. <i>spinosa</i>	Mark-Krageklo		x			x		x				
POAC	<i>Panicum miliaceum</i>	Almindelig Hirse	x										
PAPA	<i>Papaver dubium</i>	Gærde-Valmue								x			
PAPA	<i>Papaver rhoeas</i>	Korn-Valmue								x			
POAC	<i>Parapholis strigosa</i>	Spidshale											x
URTI	<i>Parietaria officinalis</i>	Almindelig Springknap									x		
POLG	<i>Persicaria amphibia</i>	Vand-Pileurt	x	x	x				x	x		x	
POLG	<i>Persicaria hydropiper</i>	Bidende Pileurt	x										
POLG	<i>Persicaria lapathifolia</i> ssp. <i>pallida</i>	Bleg Pileurt	x	x	x			x					
POLG	<i>Persicaria maculosa</i>	Fersken-Pileurt		x									
ASTE	<i>Petasites hybridus</i>	Rød Hestehov	x										
POAC	<i>Phalaris arundinacea</i>	Rørgræs		x									
POAC	<i>Phleum pratense</i>	Eng-Rottehale		x		x							
POAC	<i>Phleum pratense</i> ssp. <i>serotinum</i>	Knold-Rottehale							x				
POAC	<i>Phragmites australis</i>	Tagrør	x	x				x	x	x		x	
PINA	<i>Picea sitchensis</i>	Sitka-Gran								x			
ASTE	<i>Pilosella officinarum</i>	Håret Høgeurt							x				
APIA	<i>Pimpinella saxifraga</i>	Almindelig Pimpinelle					x		x				
PINA	<i>Pinus sylvestris</i>	Skov-Fyr							x				
PLAN	<i>Plantago coronopus</i>	Fliget Vejbred		x					x				x
PLAN	<i>Plantago lanceolata</i>	Lancet-Vejbred	x	x	x		x	x	x			x	
PLAN	<i>Plantago major</i> ssp. <i>intermedia</i>	Ager-Vejbred		x									
PLAN	<i>Plantago major</i> ssp. <i>major</i>	Glat Vejbred	x	x	x	x		x		x		x	x
PLAN	<i>Plantago maritima</i>	Strand-Vejbred	x	x					x				x
PLAT	<i>Platanus</i> sp.	Platan									x		
POAC	<i>Poa annua</i>	Enårig Rapgræs	x							x			
POAC	<i>Poa nemoralis</i>	Lund-Rapgræs	x	x									
POAC	<i>Poa pratensis</i>	Eng-Rapgræs	x				x	x	x				x
POAC	<i>Poa trivialis</i>	Almindelig Rapgræs	x							x			x
ASPA	<i>Polygonatum multiflorum</i>	Stor Konval	x										
POLG	<i>Polygonum aviculare</i> ssp. <i>aviculare</i>	Almindelig Vej-Pileurt					x	x	x				

Fam.	Latinsk Navn	Lokalitet Dansk Navn (Dato)	A	1	2a	2b	3	4	5	6	7	8	9
			9	10	10	10	10	10	11	11	11	11	12
POLG	<i>Polygonum aviculare</i> ssp. <i>microspermum</i>	Liggende Vej-Pileurt	x	x	x		x				x	x	x
SALI	<i>Populus alba</i>	Sølv-Poppel			x				x				
SALI	<i>Populus X canescens</i>	Grå-Poppel			x								
SALI	<i>Populus nigra</i>	Østrigsk Poppel		x					x				
SALI	<i>Populus tremula</i>	Bævreasp		x									
PORT	<i>Portulaca oleracea</i> ssp. <i>oleracea</i>	Vild Portulak									x		
POTA	<i>Potamogeton natans</i>	Svømmende Vandaks		x	x								
POTA	<i>Potamogeton pectinatus</i>	Børsteblandet Vandaks		x	x								
POTA	<i>Potamogeton polygonifolius</i>	Aflangbladet Vandaks		x									
POTA	<i>Potamogeton pusillus</i>	Spinkel Vandaks			x								
ROSA	<i>Potentilla argentea</i>	Sølv-Potentil							x	x			
ROSA	<i>Potentilla reptans</i>	Krybende Potentil	x	x	x			x	x	x		x	x
PRIM	<i>Primula vulgaris</i>	Storblomstret Kodriver		x									
LAMI	<i>Prunella vulgaris</i>	Almindelig Brunelle		x	x								
ROSA	<i>Prunus avium</i>	Fugle-Kirsebær	x						x				
ROSA	<i>Prunus cerasifera</i>	Mirabel		x			x						
ROSA	<i>Prunus serotina</i>	Glansbladet Hæg							x				
ROSA	<i>Prunus spinosa</i>	Slåen		x			x		x				x
DENN	<i>Pteridium aquilinum</i>	Ørnebregne		x									
POAC	<i>Puccinellia distans</i>	Udspærret Annelgræs											x
ASTE	<i>Pulicaria dysenterica</i>	Strand-Loppeurt		x		x						x	
ROSA	<i>Pyrus communis</i>	Vild Pære							x		x		
FAGA	<i>Quercus robur</i>	Stilk-Eg	x	x			x		x	x			x
RANU	<i>Ranunculus acris</i>	Bidende Ranunkel			x								
RANU	<i>Ranunculus flammula</i>	Kær-Ranunkel		x						x			
RANU	<i>Ranunculus peltatus</i> ssp. <i>baudotii</i>	Strand-Vandranunkel			x								
RANU	<i>Ranunculus repens</i>	Lav-Ranunkel								x			
RANU	<i>Ranunculus sardous</i>	Stivhåret Ranunkel						x				x	x
RANU	<i>Ranunculus sceleratus</i>	Tigger-Ranunkel		x	x								
RHAM	<i>Rhamnus cathartica</i>	Vrietorn (Korsved)							x				
GROS	<i>Ribes uva-crispa</i>	Stikkelsbær	x										
ROSA	<i>Rosa canina</i> ssp. <i>canina</i>	Glat Hunde-Rose		x			x						x
ROSA	<i>Rosa mollis</i>	Blød Filt-Rose							x				
ROSA	<i>Rosa rugosa</i>	Rynket Rose					x	x	x	x			x
ROSA	<i>Rosa sherardi</i>	Kortstilket Filt-Rose							x				
ROSA	<i>Rubus armeniacus</i>	Armensk Brombær	x					x			x	x	
ROSA	<i>Rubus caesius</i>	Korbær	x	x	x		x		x	x		x	x
ROSA	<i>Rubus idaeus</i>	Hindbær	x										
ROSA	<i>Rubus laciniatus</i>	Fliget Brombær	x										
ROSA	<i>Rubus radula</i>	Ru Brombær	x	x		x			x	x			
ROSA	<i>Rubus raunkiaerii</i>	Raunkiaer Brombær		x									
ROSA	<i>Rubus vestitus</i>	Rundbladet Brombær	x	x	x								x
POLG	<i>Rumex acetosa</i>	Almindelig Syre					x		x				
POLG	<i>Rumex conglomeratus</i>	Nøgle-Skræppe			x								
POLG	<i>Rumex crispus</i>	Kruset Skræppe	x	x	x		x	x	x	x		x	x
POLG	<i>Rumex sanguineus</i>	Skov-Skræppe	x	x									x

Fam.	Latinsk Navn	Lokalitet Dansk Navn (Dato)	A	1	2a	2b	3	4	5	6	7	8	9
			9	10	10	10	10	10	11	11	11	11	12
POLG	<i>Rumex thyrsoiflorus</i>	Dusk-Syre					x		x				
CARY	<i>Sagina maritima</i>	Strand-Firling											x
CARY	<i>Sagina procumbens</i>	Almindelig Firling	x		x								
CHEN	<i>Salicornia europaea</i>	Salturt (Kveller)		x				x					x
CHEN	<i>Salicornia ramosissima</i>	Gren-Kveller						x					x
SALI	<i>Salix aurita</i>	Øret Pil								x			
SALI	<i>Salix cinerea</i>	Grå-Pil		x	x			x		x			
AMAR	<i>Salsola kali</i>	Sodaurt		x									
ADOX	<i>Sambucus nigra</i>	Almindelig Hyld	x	x	x		x	x	x			x	x
PRIM	<i>Samolus valerandi</i>	Samel								x			
POAC	<i>Schedonorus pratensis</i>	Eng-Svingel											x
CYPE	<i>Schoenoplectus maritimus</i>	Strand-Kogleaks		x	x			x	x			x	x
SCRO	<i>Scrophularia nodosa</i>	Knoldet Brunrod	x										x
LAMI	<i>Scutellaria galericulata</i>	Almindelig Skjolddrager								x			
CRAS	<i>Sedum acre</i>	Bidende Stenurt		x					x				x
ASTE	<i>Senecio erucifolius</i>	Smalfliget Brandbæger		x		x			x				
ASTE	<i>Senecio jacobaea</i>	Eng-Brandbæger							x				
ASTE	<i>Senecio sylvaticus</i>	Skov-Brandbæger	x							x			
ASTE	<i>Senecio vulgaris</i>	Almindelig Brandbæger	x							x			
POAC	<i>Setaria glauca</i>	Blågrøn Skærmaks	x										
CARY	<i>Silene latifolia ssp. alba</i>	Aften-Pragtstjerne							x				
CARY	<i>Silene nutans</i>	Nikkende Limurt							x				
BRAS	<i>Sisymbrium officinale</i>	Rank Vejsennep		x						x			
SOLA	<i>Solanum dulcamara</i>	Bittersød Natskygge		x	x				x	x			
SOLA	<i>Solanum dulcamara var. maritima</i>	Strand-Natskygge		x									
SOLA	<i>Solanum nigrum</i>	Sort Natskygge	x	x						x			
ASTE	<i>Solidago gigantea</i>	Sildig Gyldenris	x										
ASTE	<i>Sonchus arvensis</i>	Ager-Svinemælk	x	x				x	x				
ASTE	<i>Sonchus asper</i>	Ru Svinemælk	x									x	
ASTE	<i>Sonchus oleraceus</i>	Almindelig Svinemælk	x							x	x		
ASTE	<i>Sonchus palustris</i>	Kær-Svinemælk	x	x									x
ROSA	<i>Sorbus aucuparia</i>	Almindelig Røn								x			
ROSA	<i>Sorbus austriaca</i>	Østrisk-Røn							x				
ROSA	<i>Sorbus intermedia</i>	Selje-Røn					x		x	x			
SPAR	<i>Sparganium erectum</i>	Grenet Pindsvineknop			x								
CARY	<i>Spergularia media</i>	Vingefrøet Hindeknæ											x
CARY	<i>Spergularia salina</i>	Kødet Hindeknæ		x				x				x	x
LAMI	<i>Stachys palustris</i>	Kær-Galtetand			x				x				
LAMI	<i>Stachys sylvatica</i>	Skov-Galtetand	x	x									
CARY	<i>Stellaria media</i>	Almindelig Fuglegræs	x		x					x			
CARY	<i>Stellaria nemorum</i>	Lund-Fladstjerne	x										
AMAR	<i>Suaeda maritima</i>	Strandgåsefod		x				x				x	x
DIPS	<i>Succisa pratensis</i>	Djævelsbid							x				x
BORA	<i>Symphytum x uplandicum</i>	Foder-Kulsukker	x										
OLEA	<i>Syringa vulgaris</i>	Syren					x		x				
ASTE	<i>Tanacetum parthenium</i>	Matrem								x			
ASTE	<i>Tanacetum vulgare</i>	Rejnfan	x	x	x		x	x	x	x		x	x

Fam.	Latinsk Navn	Lokalitet Dansk Navn (Dato)	A	1	2a	2b	3	4	5	6	7	8	9
			9	10	10	10	10	10	11	11	11	11	12
ASTE	<i>Taraxacum sect. Ruderalia</i>	Vej-Mælkebøtte	x	x	x		x	x	x		x		x
RANU	<i>Thalictrum simplex</i>	Rank Frøstjerne											x
LAMI	<i>Thymus pulegioides</i>	Bredbladet Timian					x						
MALV	<i>Tilia × europaea</i>	Park-Lind									x		
MALV	<i>Tilia cordata</i>	Småbladet Lind		x							x		
MALV	<i>Tilia platyphyllos</i>	Storbladet Lind									x		
APIA	<i>Torilis japonica</i>	Hvas Randfrø		x						x			
FABA	<i>Trifolium arvense</i>	Hare-Kløver							x				
FABA	<i>Trifolium campestre</i>	Gul Kløver							x	x			
FABA	<i>Trifolium fragiferum</i>	Jordbær-Kløver		x				x					x
FABA	<i>Trifolium pratense</i>	Rød-Kløver		x				x	x				
FABA	<i>Trifolium repens</i>	Hvid-Kløver		x	x								
SCHE	<i>Triglochin maritima</i>	Strand-Trehage						x					x
ASTE	<i>Tripleurospermum maritimum</i>	Strand-Kamille							x			x	
ASTE	<i>Tripleurospermum perforatum</i>	Lugtløs Kamille	x		x				x	x		x	
ASTE	<i>Tussilago farfara</i>	Følfod	x						x				
TYPH	<i>Typha angustifolia</i>	Smalbladet Dunhammer		x						x			
TYPH	<i>Typha latifolia</i>	Bredbladet Dunhammer		x						x			
ULMA	<i>Ulmus glabra</i>	Skov-Elm	x		x								
ULMA	<i>Ulmus minor</i>	Småbladet Elm							x		x	x	
URTI	<i>Urtica dioica</i>	Stor Nælde	x	x	x	x	x	x	x			x	x
PLAN	<i>Veronica beccabunga</i>	Tykbladet Ærenpris	x		x								
PLAN	<i>Veronica catenata</i>	Vand-Ærenpris		x	x								
PLAN	<i>Veronica montana</i>	Bjerg-Ærenpris	x										
PLAN	<i>Veronica persica</i>	Storkronet Ærenpris								x			
PLAN	<i>Veronica serpyllifolia</i>	Glat Ærenpris			x								
ADOX	<i>Viburnum opulus</i>	Kvalkved	x	x									
FABA	<i>Vicia cracca</i>	Muse-Vikke		x	x					x			
FABA	<i>Vicia sepium</i>	Gærde-Vikke		x									
FABA	<i>Vicia tetrasperma</i>	Tadder-Vikke	x										
APOC	<i>Vinca minor</i>	Liden Singrøn	x										
ZOST	<i>Zostera marina</i>	Almindelig Bændeltang							x				x

Miljøministeriet
Naturstyrelsen

Sydlangeland

Velkommen til Sydlangeland

På Sydlangeland findes historiske skove, spændende planter og smukke udsigter. Her er gode muligheder for at fiske langs kysten, og du kan opleve trækkernde rovflugt, især om efteråret.

Miljø- og Energi ministeriet har siden 1980 erhvervet godt 300 ha på Sydlangeland med det formål at forbedre forholdene for naturen og for friluftslivet.

Der er 5 vandreture i området:

Turene ved Exmoor ponyerne

Lille hestetur: Ca. 2,3 km (hvid markering). Turen forløber mest uden for hegningen, men nord for Gulstav Mose passerer du på et kort stykke (50 m) gennem selve hegningen.

Store hestetur: Ca. 5,3 km (hvid-blå markering). Turen passerer gennem hegningen på lange stræk.

OBS: Du må ikke have din hund med ind i hegningerne hvor ponyerne går. På hvid rute må hunden dog medtages i snor. Din hund er i øvrigt velkommen på turene udenfor hegningerne, men den skal være i snor.

Andre ture i området (gul markering)

Turen ved Abjerg er på ca. 1,5 km, turen i Lundén er på ca. 1 km, mens turen i Østre Gulstav er på ca. 1,8 km.

I fugtigt vejr er det praktisk med gummistøvler, og det kan være vanskeligt at færdes med kørestol og barnevogn.

God tur!

Toilettet og besøgscenter: Ved Dovens Klint er der toiletter. Ved Dovensgården er der naturcenter med information om områdets natur- og kulturhistorie.

Lystfiskeri: Lystfiskeri mellem 18 og 65 år skal have fisketegn, som købes på posthuset eller på www.fiskeegn.dk

Statens arealer på Sydlangeland administreres af Naturstyrelsen, Fyn. Find flere oplysninger på www.nst.dk.

• Sydlangeland

Vandreture nr. 63

Serien "Vandreture" er foldere over udvalgte naturområder, som bl.a. fås på biblioteker og turistbureauer eller hentes på Naturstyrelsens hjemmeside www.nst.dk.

Miljøministeriet
Naturstyrelsen

www.nst.dk • Tlf: 7254 3000

Langelandsfortet

Langelandsfortet (14) blev bygget under den kolde krig. Fortet var i funktion fra 1953 til 1993, hvor Miljøministeriet overtog areal og anlæg. Driften varetages af Langelands Museum. Du kan opleve et komplet anlæg med blandt andet lilledecentral, manuskabsrum og 150 mm kanoner. Desuden kan du opleve fly og fildelfarøjer fra perioden. Således er en af Danmarks sidste ubåd "Springeren" udstillet ved Fortet. Der er adgang på Museum Langelandsfort fra 15. maj - 31. oktober. Se også www.langelandsmuseum.dk.

Mere natur på Sydlangeland

Miljøministeriet har siden 1970-erne købt store arealer på Sydlangeland. Formålet med køb af landbrugsarealer er blandt andet at skabe bedre levesteder for dyr og planter og at plante skov på det skovfattige Sydlangeland. Store områder er tilplantet med levtræer, områder er udlagt til afgræsning og det resterende landbrug foregår uden sprøtmidler og med begrænset gødsning. Det åbne landskab med græs og urter giver gode levesteder for mange vilde dyr, der har trange kår i det moderne landbrugsland for eksempel vibe, sanglærke og agerhøne. På arealerne findes mange stengærder. Her lever blandt andet markfirben, halvbåndmus og markmus, og på stierne vokser forskellige laver. Søgård Sø (10) og den lille sø nord for Søgård er dødt, fordi udpumpningen af vand fra de fugtige områder blev stoppet, da staten overtog ejendommen. Nu er her et rigt fugleliv med ander og vadefugle.

Mange ander og gråpæls holder til skiftevis på Søgård Sø og Keldsnor (11). Andre steder er der skabt enge og vandhuller. Søen ved Ørnehøj (5) blev gravet i 1992. Her vokser blandt andet kranseblåger og den lille vandløbsmander yngler her. Der er gravet flere vandhuller til den sjældne klokkefros, der er udsat i området i forbindelse med et EU-Life-projekt.

Klokkefroen har tidligere været udbredt på øerne i Det Sydfynske Ohav, men var omkring 1990 næsten udryddet. Siden da er der skabt nye levesteder for den sjældne padder og bestanden er blevet hjulpet op. Klokkefroen kan i dag træffes blandt andet på Avernakø, ved Skovsgård på Langeland og på Sydlangeland.

Klise Nor

Klise Nor (15) er en fin strandeng med spændende natur. Det var her de første Exmoor ponyer blev sat ud i sommeren 2003. På grund af de gode erfaringer har besluttet Naturstyrelsen at gennemføre det store projekt med udsættelse af Exmoor ponyer på det sydligste Langeland.

Høftormede bakker

De høftormede bakker er specielle for Langeland. Bakkerne blev dannet under afslutningen af sidste istid for 15.000 år siden. Der er mere end 1.000 høftormede bakker på Langeland. Blivt dem er de højeste Fakkebjerg (3), Åbenng (4) og Ormhøj (5). Fra Fakkebjerg kan du i klart vejr kan se Lolland, Årø, Als og den nordtyske kyst.
Dovns Klint (6) og Gultstav Klint (7) er rester af høftormede bakker. Af og til skrider en del af klinten ned, og jævnlige falder sten ned på stranden, hvor belæsaget med tiden afrunder dem.

Vilde heste

På arealerne ved Dovns Klint (6) og op omkring Søgard, samt ved Klise Nor (15) ved Bagenkop kan du opleve vilde heste.

Vi kalder Exmoor ponyerne på Sydlangeland for "vilde", fordi de får lov at leve i flok og danne deres eget hieraki - med mindst mulig indblanding fra mennesker. Det er spændende og usædvanligt at kunne opleve heste som flokdyr med førehingsst og førerhopper, der styrer flokkens færden. Exmoor ponyerne går ude hele året, og frider selv deres føde i naturen. Vi har dog mulighed for at fodre, hvis vi får en streng vinter med knaphed på føde.

Exmoor ponyen

I Danmark kendes vildheste fra knoglefund tidligt og sent i jægerstenalderen, for henholdsvis 11.500 - 10.000 og 7.000 - 5.000 år siden. Vildhestene var et attraktivt bytte for stenalderens jægere. Vildhestene forsvandt fra Danmark i takt med at landet blev opdyrket. Man mener at den sidste vildhest i Europa forsvandt omkring 1870.
Vildheste regnes ofte for støtpeodyr, men har altså også levet i den danske urskov.

Exmoor ponyen minder om fortidens vilde heste, som vi kender fra vores forfædres hulemalerier i Sydeuropa og fra modeller skåret i for eksempel rensdyrtræk. Den har et stort, kraftigt hoved, med små afrundede ører, og store, lidt udstående øjne, der næsten kan se horisonten rundt. Næseborene er smalle og kan lukkes, når dyret f.eks. skraber efter føde i sne. Kroppen er bred og muskuløs med kraftige ben. Vinterpelsen består af både uldhar og dækhar. Uldhårene isolerer som en kraftig sweater, mens dækharene fungerer som vind- og regnjakke. Hårene vender således, at regn- og smeltevand nemt løber af dyret. Sommerpelsen er glat og kort. Exmoor ponyen er mørkebrun, benene er sorte og der er lyse aftegninger om mule og øjne.

Exmoor ponyerne på Sydlangeland

Exmoor ponyerne på Sydlangeland stammer fra Taro, der ligger mellem Sydøstjylland og Møn. Midt i 1960'erne importerede en forskergruppe to flokke Exmoor ponyer fra øds egne i Storbritannien. Den ene flok græssede på Halandsåsen, mens den anden kom til Taro. Hensigten var at tilbagekrydsse Exmoor ponyen til den oprindelige vilde pony. Projektet måtte imidlertid opgives. Ponyerne på Halandsåsen blev solgt, mens ponyerne på Taro fik lov at passe sig selv. På den måde er ponyerne gennem flere år blevet tilpasset til det danske klima.

Projektet med de vilde heste er et resultat af det tværkommunale samarbejde "Naturtilsene i Det Sydfynske Øhav" og Naturstyrelsen.

Exmoor ponyerne og besøgende i området

Hvis ponyerne vænner sig til, at mennesker betyder mad og klap, bliver de opsejende. Det kan være farligt. Hvis hængsten bliver urolig for flokken eller en hoppe angås for at fal, kan reaktionen være kraftige spark.

- Hold afstand til ponyerne - mindst 50 meter.
- Du må ikke fodre og klappe Exmoor ponyerne.
- Lad være med at gå imellem ponyerne og sørg for, at der altid er plads til, at de kan komme væk.
- Lad lællene være i fred.
- Hunde må ikke medtages i høgængerne.

Naturpleje

En vigtig del af Danmarks natur er enge, strandenge, overdrev og moser. Det er naturtyper, der kræver græsning, ellers vil de blive dækket af skov eller rørvask i løbet af få år. Alle områderne græsses, kan sollyst nå ned til jordoverfladen. Det betyder at mange forskellige planter kan vokse her. De forskellige plantearter giver føde til mange forskellige dyr. Mange af landets truede planter og dyr hører til på disse græsningskrævende naturtyper.

Traditionelt er Naturstyrelsens arealer blevet afgræsset om sommeren med kreaturer eller får. På Sydlangeland sker der nu også hellågræsning med Exmoor ponyer. Målet er, at tillere området en øget dynamik, som vil medføre en større artsrigdom.

Stævningsskove

Gultstavsskove (1 og 2) og flere af områdets andre småskove er stævningsskove. Lokalt kaldes en stævningsskov for gårdselskov, skovhave og stubhave.

Driften af stævningsskovenes foregår således:

Når træerne stævnes (læbdes), vokser nye skud frem fra stødet. Træerne kan være flere hundrede år gamle, idet stødende har været støvnet adskillige gange og hver gang sat nye skud. Derfor findes meget store og ofte hule stød i mange stævningsskove. Træerne bliver ikke så høje, fordi den regelmæssige stævning betyder, at træerne aldrig når fuld størrelse.

En typisk stævningsskov består af mange forskellige træer og buske f.eks. hassel, ask, bærvesp, rødel, eg, elm, nør, tjorn, ærnbøg og pil. I stævningsskoven på Sydøstjylland er der registreret 42 arter træer og buske.

Stævningsskrift har været brugt siden slutningen af jægerstenalderen. Grene og stammer blev brugt til mange ting for eksempel fiskerøder, bygningssømmer, rebskaber, brænde og ikke mindst "gårdsæl". Materiale til hegn mellem de dyrkede - og de afgræssede marker.

I dag stævnes træerne med omkring 20 års mellemrum. Træet hugges til flis og anvendes i varmeværker.

Stævningsskovenes dyr og planter

Stævningsskriften giver skoven variation. Der er åbne, nystævnedde områder, områder med tæt opvækst og områder med større træer og buske. Det giver mange forskellige levesteder med skjul og føde for rådyr, harer, lugle, sømmerfugle og mange andre dyr. Vandhullerne yngler brune fluer og lille vand-salamander.

Undeforæen i stævningsskoven er i særklasse. I april og først i maj er skovbunden mange steder dækket af hvid søenose. Hulrodet lærkespore og størblomstræt kodriver er også almindelige. Her vokser også mere sjældne planter, blandt andet orkidderne lyndsket gøgeurt og ægløbet fliglebe. Du kan også være heldig at finde en skalrod, som er en kødlatvet slyngplante, der vokser på roden af levtræer og buske.

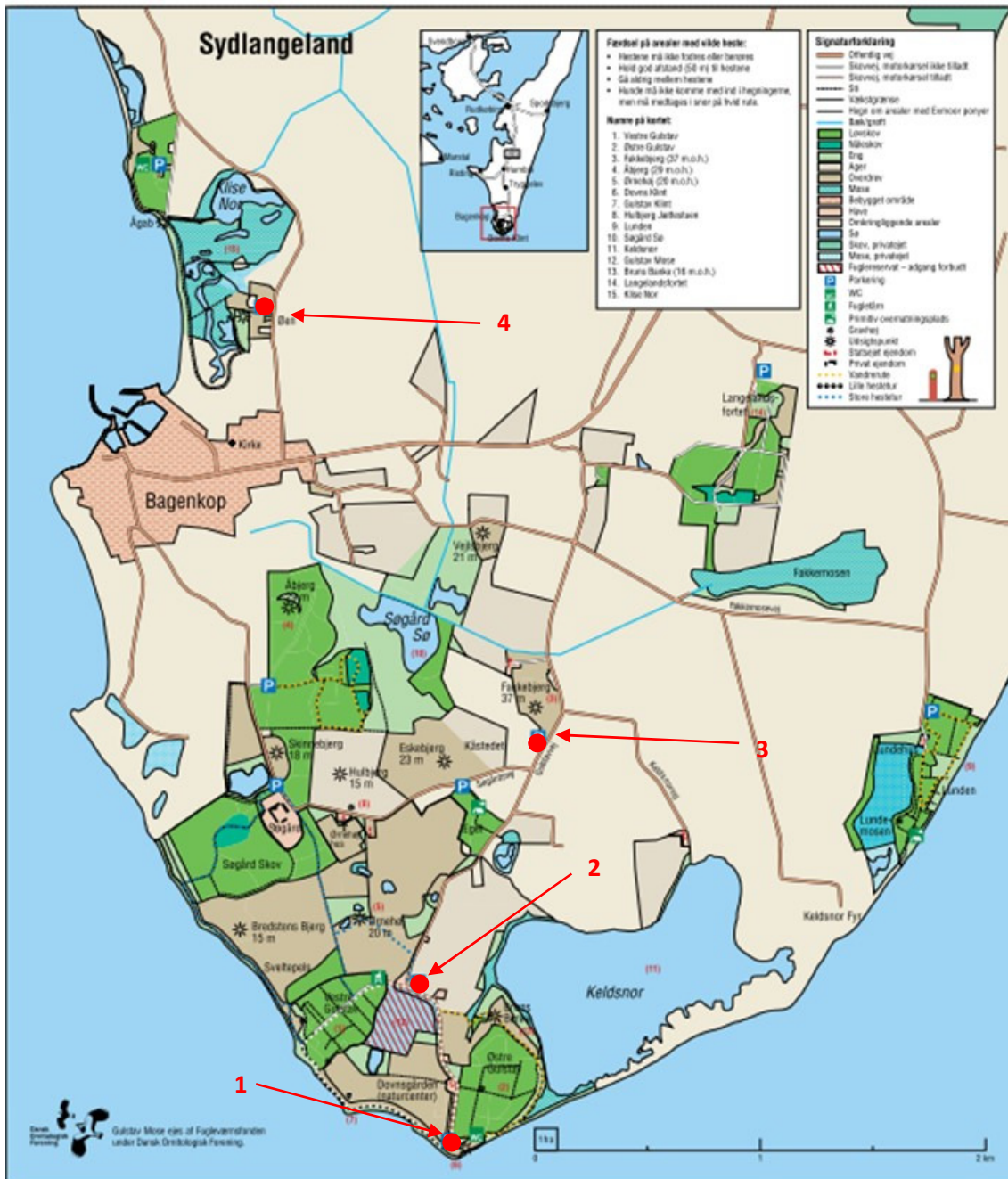
Naturskov

De sydlangelandske stævningsskove har sandsynligvis været drevet som stævningsskove i flere hundrede år. Det antages, at de fleste af skovenes planter er efterkommer af Langelands oprindelige vegetation. Gultstavsskoven kaldes derfor naturskov. De fleste stævningsskove i Danmark er ryddet eller omdannet til almindelig skov. Naturstyrelsen ønsker at bevare de sidste danske naturskove, og de sydlangelandske stævningsskove bevares derfor af kultur- og naturhistoriske grunde.

Fortidsminder

Sydlangeland er rig på fortidsminder. Lige syd for Hulbjerg ligger Hulbjerg Jættestuen (8), et af Langelands flotteste fortidsminder. I Gultstav Skovene, findes også øyster.

Velkommen til Gulstav Mose Sydlangeland

Trækfugle i tusindvis
 I september og oktober trækker mange fugle ud fra Langelands sydspids. Fra Downs Klint kan der hvert år tælles tusindvis af rovfugle, duer og småfugle. Op til 25.000 ringduer og 100.000 bogfinker er talt på blot én dag.
 De fleste fugle er ikke glade for at flyve over havet. Derfor virker Langelands sydspids som en flaskehals, hvor fuglene koncentrerer, for turen går videre over Østersøen. Det bedste trækvejr er en let, sydlig vind med god sigt og solskin, så luften over jorden opvarmes og danner termik. Denne luftstrøm udnytter rovfuglene til at skrue sig højt til vejrs, for de glider ud over Østersøen mod Tyskland.

Gulstav Mose
 Gulstav Mose blev købt som naturreservat af Fugleværnsfonden i 1971 for at genskabe og bevare mosens rige natur og fugleliv.

Kørselsvejledning
 Gulstav Mose ligger ca. 500 m nord for Downs Klint på Langelands sydspids.

Adresse:
 Gulstavvej
 5935 Bagenkop
 N: 6065907
 E: 608892 (UTM32 ETRS 89)

Fugleværnsfonden
 Vesterbrogade 138-140
 1620 København V
 Tlf. 3328 3839, E-mail: fv@dnf.dk
 www.fugleværnsfonden.dk

Tale: Mads Gade Mose - Fotograf: Carl Christian Tipler - The Nature Trust, Glyng - Sommer 2017

Gulstav Mose

Gulstav Mose er et såkaldt ekstremringskær – en naturligt næringsrig mose på kalkbund. Her vokser flere sjældne planter, bl.a. orkidéer, som i maj farver engen lilla. Disse ses fint fra vejen. Fra fugletårnet kan man se, at mosens består af en mosaik af små vandflader, blandet med sivholme. På engen står spredte tornebuske. Den varierede natur giver gode levevilkår for et stort antal ynglefugle. En af dem er den rødryggede tornskade, der lever af både insekter, mus og fugleunger, som den ofte spidder på en torn.

En genskabt naturperle

I starten af 1960'erne blev Gulstav Mose, ligesom mange andre fuglerige vådområder forsøgt afvandet og opdyrket. Heldigvis uden succes, da mosens var for våd til landbrugsdrift. I 15 år henlå den som våde enge og groede med årene så meget til, at fuglene forsvandt. Da Fuglevernssonden i 1971 kobte mosens ynglede der kun ét vibepar i området. Vi fik derfor udarbejdet en plan for, hvordan mosens kunne genskabes. Bl.a. har en dæmning siden 1980 holdt vandet inde i mosens, til glæde for ænder, lappedykkere, blis-høns og andre vandfugle.

Et fågehorn i rørskov

En af Gulstav Moses sjældne ynglefugle er rørdrummen. Det er en sky fugl, som kan være svær at opdage, da den er en mester i camouflagen. Til gengæld er dens karakteristiske pauken ikke til at tage fejl af: En dyb, hul lyd, der lyder som et fågehorn, eller som når man blæser over åbningen på en vinflaske. Rørdrummen lever bl.a. af fisk og af de mange frøer, som lever i mosens. I maj og juni kan man også være heldig at opleve den smukke karmindompap syngende fra en trætop i skovbrynet. Fuglens sang lyder som en velkomsthilsen: "Pleased to meet you".

Vilde heste

Ved Gultåst Mose kan man året rundt oppleve vilde heste, såkalte Eemoor ponnyer. Hestene frirer selv føde og danner deres eget hierarki i flokken med en førerhest og hoppe, der styrer flokkens fødsel. Det er spennende å følge flokkens adferd i løbet av en dag – prøv selv. Da hestene beveger seg rundt på et stort område, skal man ofte lede litt etter dem. Fra fuglelærnet har man et godt overblikk over området.

En trekk-sommerfugl!

Den smukke sommerfugl, admiralen, kan i august og september ses i stort tal ved de nedlagte åbiler ved fuglelærnet. Her vinner de rundt og suger søtt fra åblerne. Saffren er viktig for admiralen, for den har brug for bærstoff til den lange reise sydover til vinteropholdet – muligvis en reise på 2000 km! Sukkorsorferne i sønnen omdannes til fedt, som igen omdannes til flyveenergi under selve rejsen.

Gøgens urt

Her på engen vokser der en pæn bestand af den sjældne urtdille majgegeurt. I maj larves engen helt lilla af disse smukke planter, som bærer deres navn med rette, for de blomster i maj, samtidig med at gøgen lukker på latin holder den i øvrigt "majallé", som kan oversættes med "fra maj målet". Planten er fredet, så pluk den ikke.

Anemonerne vender samme vej

Gultåstskovene er såkaldte gærdeskovstætter med omkring 20 års mellemrum. Fra stedet vokser nye skud frem, men træerne når aldrig fuld størrelse, inden de igen bliver støvnet. Derfor er skovene åbne, og i april og maj lyser skovbunden blidt af anemoner. Prøv på afstand at kikke på blomstertæppet, og du vil opdage, at alle blomsterne peger samme vej. Hvem "kikker" de på?

Foråret melder sin ankomst

Allerede i februar ankommer de mest bløffure træflugte til Sydlangeland. Sanglærten og viben er som regel de første, vi bemærker og kort efter dukker stærene op. Sidst i marts og først i april kan man ved Langelands sydspids opleve et imponerende edersflugtetræk. Fra solen står op til den går ned, styrer den ene edersflugtlok efter den anden lavt hen over vandet, på vej mod yngleområderne i Østersøen – et fantastisk syn.

Hvad er det dog, den siger??

Det er ikke kun fra fuglelærnet ved Gultåst Mose, man kan se og høre en masse fugle. Også Gultåstskovene er fuglerige. Prøv at lytte til fuglesangen her. Er der ikke en af fuglene, hvis sang lyder således: "Det, det, det kan jeg sige lige så tit det skal være"? Det er bogflinken, som yngler her i skoven. Der er også nogen, som menser, den siger: "Der, der, der er ikke mere WC-papir!"

Påskevæk i mosen

I mosen lever en stor bestand af frøer: springfrø, grøn frø og spidsnudet frø. Sidstnævnte kvækker højlydt omkring påske. Frøens kvækken lyder, lidt som når man holder en flaske under vand og luftboblerne stiger op til overfladen: "vug... vug... vug...". I yngletiden, når hannerne er på deres højeste, kan hannerne blive helt lystblå, og det er ikke fordi de fryser, for jo varmere vandet er, des mere blå bliver hannerne.

Falkejagt ved Dovns Klint

Kun en brøkdel af de admiraler, man sidst på sommeren kan se trække sydpå, når sydrens sol. En del ender i kløerne på lærkefalke. Ved Dovns klint kan man undertiden opleve lærkesælke, som i september, når admiralerne trækker ud fra kysten, systematisk afpatrullerer området på jagt efter småfledede admiraler og andre insekter.

Miljøministeriet
Naturstyrelsen

Ristinge Klint

Foto: © Bent Wuland Grafik, Olesen og Kort, 1978. Foto: © Trak, 2015. Foto: © Trak, 2015.

Praktiske oplysninger

Areal: 38 ha

Beplantning/Plantelev:

Klinter med ager-kohvede, skov- og sand-løg, gulrod, engskgræs, markbyrte og vindformede krat af løm, støn og vedbend. Overdrev med bokke-nelike, blåmunk, blåhat, knold-ranunkel, almindelig- og stor knopurt.

Dyreliv:

Korhalsket olebille, sandblødborre, markfirben, snog, sanglærke, fornsanger, digesvale og rådyr. I havet ud for klinten ses ofte marsvin og rastende edderfugle.

Adgang for handicappede

Ved P-pladsen ved Håvblik er det muligt at færdes med kørestol og få et kig hen langs Ristinge Klint. På stranden og på stien på toppen af klinten kan man ikke færdes, hvis man er dårligt gående.

Med hund

Din hund er velkommen, men den skal være i snor. Har du din hund under kontrol, må du lade den løbe løs på strandbredden i perioden 1. oktober - 31. marts.

På cykel

Den smalle sti på toppen af klinten er uegnet til cykling.

Til hest

Den smalle sti på toppen af klinten er uegnet til ridning.

Til fods

Du er velkommen til fods overalt på Naturstyrelsens arealer. Hvis du færdes i indhegningerne, skal du holde god afstand til dyrene, og aldrig gå mellem ko og kalv.

Nyttige links:

Læs mere i Naturstyrelsens digitale guide for Ristinge Klint på www.nst.dk
Se aktuelle arrangementer på www.udinaturen.dk

Værd at opleve

Ristinge Klint ligger på sydsiden af Ristinge halvøen på det sydvestlige Langeland. En tur langs klinten byder på kig ud over havet mod Ærø, stejle kystskrænter og artsrige overdrev.

1 Ristinge Klint

Ristinge Klint er en geologisk seværdighed. For ca. 19.000 år siden har en isbræ fældet jordlagene op i fletter, så du i dag kan se bl.a. mørkt "Cyprina Ler" med forstenede snegle og muslinger.

2 Ristinge Fælled

Her græssede hussdyrene i gamle dage. På det tørre overdrev vokser gul snorre, der dufter krydret sødt på varme sommerdage. Her er en glimrende badestrand.

3 Liormsdalen

Sagnet fortæller, at en lindorm engang hærgede Ristinge. Mændene fra byen fik nok og dræbte uhyret. I døds-kampen slog lindormen med halen, og lavede tre dale i skrænten.

4 Dyssen

Inde i land - ovenfor Liormsdalen er der en stendysse. Den er bygget af Ristinges første bønder for knap 6.000 år siden.

5 Ristinge Hale

Halen er dannet af materiale der er skyllet ud fra Ristinge Klint. Her findes fine strandenge.

6 Storeholm

Ud for Ristinge Hale ligger Storeholm, hvor der er vildt-reservat. Her yngler kystfugle som fx dværgerterne. Der er adgangsbud på Storeholm fra 1.3. - 15.7.

7 Botykke

Den lille skov er en støvningsskov. Her hentede man træ til brænde, hegn, redskaber og bygninger. Nye træer skød frem fra stubbene. I skoven kan du finde store stød af ask og hassel.

Miljøministeriet
Naturstyrelsen
www.naturstyrelsen.dk

Monnet

Tåsinge - Sydfyn

Layout og kort: Helle Hjorth, Illustrationer: Jens Overgaard Christensen, Svendborg Tryk

Koordinater:
N: 600865 E: 6091324

500 meter

Signaturforklaring

	Offentlig vej		Strandeng, fredet område (opnået mellem 15. marts og 1. juli)
	Grænse		Omringede arealer
	Frederingsgrænse		Parkering
	Sti		Fugletårn
	Støddige		Fortidsminde
	Nedlagt stenstige		Udsigtspunkt
	Loer og vandhuller		
	Rensler		

Bemærk: I perioden 15. marts til 1. juli er Monnet lukket for besøgende
Resten af året er der adgang til fods. Hunde må IKKE medtages*, heller ikke i snor.

Fugletårnet kan besøges hele året
Fra fugletårnet er der god udsigt til eng og strand. Her er adgang hele året.
Husk at hunden skal være i snor.

Månen er skøn hele året..
Månen, som Monnet også kaldes, er dejlig at besøge året rundt. Om vinteren når tynde, frogne lag af "vinterhøjvande" knaser under støvlerne, og en bleg sol står lavt over de næsten arktisk udseende vidder.

Fra lun sommeraften på Voro Knude hvor fugle og sæler bolttrer sig i den glitrende vandflade, og øer og holme ligger forfjættende derude i Det Sydfynske Øhav.

Planter i strandengens saltzoner

På strandengen groer planter, der tåler havvands salt. Pionerplanterne mod havet er strandenggræs, strandasters og kveller (salturt).

På de højere dele af strandengen vokser de mindre salttålede arter som tætblomstret hindebæger, strandmalurt og engelskgræs.

Den allermost salttålede art er tangurt som vokser i saltpanderne, lavninger med udtørrer havvand.

Jordbærkløver-eng
svagt salt

Harril-eng
mellemsalt

Annelgræs-eng
stærkt salt

Vade

